

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

OOST

EN WEST

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling. f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland „ 4.—
Afzonderlijke nummers „ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □
Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

LEDEN of ABONNÉ's, die het Weekblad niet tijdig ontvangen, of zij die VERHUIZEN worden verzocht hiervan bericht te zenden aan den Administrateur, Verhulststraat 51, Den Haag.

Inhoud van dit nummer.

Het wetsontwerp betreffende de bestuursinrichting in Ned.-Indië (vervolg). — Uit de O.-I. Mail. — West-Indië. — Feuilleton. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leestafels. — Mededeelingen. — Officieele Berichten.

Het wetsontwerp betreffende de bestuursinrichting in Nederlandsch-Indië.

(Aangeboden).

II.

Opponeeren wij ons, zooals uit het verleden week geschrevene blijkt, tegen de wijze van bestrijding der voorgestelde lotsverbetering van de Inlandsche ambtenaren in genoemde hoofdartikelen, de verklaring mag niet achterwege blijven, dat ook naar onze meening enkele nadere voorziening en wijzigingen als nog zeer noodig schijnen, zij het dan ook, dat daardoor geenerlei afbreuk gedaan wordt aan de hoofdbeginselen van het wetsontwerp.

Zullen de tractementen der Inlandsche ambtenaren voldoende zijn te achten, dan is dit onder het uitdrukkelijke beding, dat bedoelde personen niet — zooals tot nu toe helaas nog steeds het geval is — in allerlei belangrijke dienstuitgaven moeten vervallen.

In de eerste plaats zullen zij derhalve, evenals de Europeesche bestuursambtenaren op behoorlijke wijze gedeforceerd dienen te worden voor aan de in hun ressort te maken tournees verbonden reis- en verblijfkosten.

Neemt men aan, dat hiervoor gemiddeld een maandelijksche vaste toelage van f 20 — hetzelfde bedrag, dat de mantri's bij het volksredietwezen voor dit doel ontvangen — als voldoende is aan te merken, dan zal de doorvoering van een dergelijke maatregel een meerdere uitgave van plm. f 420.000 's jaars tengevolge hebben, daar thans op Java en Madoera ongeveer 400 districtshoofden (met inbegrip der patih's-wedono), 1000 onderdistrictshoofden en 360 mantri's-politie werkzaam zijn.

Voorts dienen de Inlandsche ambtenaren — evenals de Europeesche functionarissen — behoorlijk te worden schadeloos gesteld voor dienstreizen buiten hun ressort, hetzij wegens overplaatsing, hetzij wegens oproeping door hun chef.

Eveneens schijnt het een eisch des tijds, dat de uitgaven voor politionele doeleinden geheel voor rekening van den Lande worden gebracht en mag het o.i. dan ook niet meer voorkomen dat, zooals hier en daar wel eens het geval schijnt te zijn, dergelijke uitgaven niet worden gerestitueerd indien de voor een politiezaak gedane nasporingen niet tot het beoogde resultaat hebben geleid.

De Inlandsche ambtenaren zien zich anders allicht genoodzaakt, om door heffingen van dorps- hoofden, of op andere slinksche wijzen, in het ontbrekende te voorzien en, eenmaal op dit gevaarlijke

pad gekomen, vervallen zij spoedig van kwaad tot erger.

Bij gemis aan bepaalde gegevens kan hier geen raming worden gegeven van de aan de twee laatstbedoelde maatregelen verbonden uitgaven. Zeker echter zullen zij niet minder dan één à twee ton per jaar bedragen.

Een ander desideratum is de verbetering van het werkelijk zeer lage tractement der schrijvers bij de onderdistrictshoofden, thans f 15 's maands bedragende. Alleszins billijk is het te achten, dit bedrag middels twee driejaarlijksche verhoogingen, elk van f 5 's maands, tot f 25 's maands te doen stijgen. Voor 1000 onderdistrictsschrijvers zal dit een verhooging van uitgaven van f 60.000 à f 120.000 per jaar beteekenen.

Verder zijn de twee periodieke tractementsverhoogingen, welke overeenkomstig het regeeringsvoorstel aan de districtshoofden zullen worden toegekend, n. h. v. over een eenigszins te lang tijdsverloop verdeeld. Inplaats van f 260 zullen deze titularissen in de eerste vijf jaren slechts een bezoldiging van f 250 's maands ontvangen en zal het nadeelige verschil van f 600 in het 6e jaar bij ontvangst van f 300 's maands niet kunnen worden ingehaald. Daar nu onder het tegenwoordige systeem de meeste Inlandsche ambtenaren eerst na een zeer langen diensttijd tot districtshoofd benoemd worden, en de kans groot is dat zij reeds na 6 jaren of korter als zoodanig werkzaam te zijn geweest gepensionneerd worden, zal voor dezulken de voorgestelde lotsverbetering een achteruitgang in inkomsten tengevolge hebben. Zeer gewenscht schijnt het derhalve de periodieke tractementsverhoogingen in plaats van om de vijf jaren, telkens na drie jaren toe te kennen.

Eveneens schijnt het ons geheel in overeenstemming met de billijkheid aan de regenten, die blijkens de M. v. T., voortaan niet meer, zooals thans nog dikwijls het geval is, bijna uitsluitend als kenners van hun ressort zich nuttig zullen moeten maken, maar als administratief leider van het Inl. bestuur van voldoende bekwaamheid zullen moeten zijn, de toekenning van in doorslag ongeveer dezelfde inkomsten te waarborgen als zij nu genieten. Wensch men derhalve in het belang der regenten zelve de vaste bezoldiging van f 1200 's maands te vervangen door een aanvangstractement van f 1000, met periodieke vijfjaarlijksche verhoogingen elk van f 100 's maands, dan late men dit tractement stijgen tot bijv. f 1300 's maands, waardoor op den duur de aanvankelijke lagere inkomsten compensatie zullen vinden.

Uitgaande van de vorenstaande globale cijfers zal derhalve bij verwezenlijking der aangegeven aanvullingen en wijzigingen in de voorgestelde regeling der tractementen het aangevraagde bedrag van ruim vier ton 's jaars — niet drie ton, zooals de schrijver in de Nieuwe Rotterd. Courant verkeerdelijk opgeeft — naar raming tot ongeveer twaalf ton stijgen. Waar uit dit cijfer blijkt, welke aanzienlijke kosten kleine urgent geachte verbeteringen in de financiële positie-regeling van het Inl. bestuurspersoneel op zichzelf reeds tengevolge zullen hebben, kan men zich denken, welke enorme sommen noodig zullen zijn voor een tractementsregeling op zulk een milden grondslag als de schrijver zich blijkbaar voor oogen heeft gesteld.

Tenslotte zou in verband met deze aangelegenheid nog de vraag kunnen worden geopperd of het geen aanbeveling zou kunnen verdienen om, zooals door Wirontani (blijkbaar een Inlandsch ambtenaar) in De Locomotief van 9 October j.l. werd bepleit, het Inlandsch bestuurscorps te splitsen in twee deelen, waarvan het eene de hoogere en het andere de lagere ambten zou omvatten.

De behoorlijk voor het Inlandsch bestuursambt opgeleide jongelieden zouden dan na een korten practischen leertijd als Inlandsch ambtenaar ter beschikking dadelijk zijn op te nemen in het hoogere corps waartoe tevens de toegang open te stellen ware voor die elementen onder het lagere corps, welke zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt.

Bij toepassing van een dergelijke regeling, vervalt al dadelijk het bezwaar van gebrek aan behoorlijk opgeleide ambtenaren in de hoogere rangen, en eveneens de klacht, dat dergelijke personen na afloop hunner studiën eenige jaren hebben door te brengen in de gering bezoldigde voor hen zoo onaangename schrijversbetrekkingen, waarvoor naast ijver, voornamelijk slechts routine en nauwgezetheid noodig zijn.

Hoe dit alles echter ook zij, met de bewering, dat de lotsverbetering der Inlandsche ambtenaren, zooals die thans is voorgesteld, de in de Memorie van Toelichting op den voorgrond geplaatste decentralisatie voor een goed deel onmogelijk zou maken, heeft de schrijver zeer zeker te veel gezegd. Vooral vergeet men niet, dat het voornamelijk slechts de regenten, de adjunct-regenten en de districtshoofden zullen zijn, waarop de afwenteling van bevoegdheden van het Europeesch bestuur zal plaats vinden, en de bewering, dat de aan deze categorieën van ambtenaren toe te kennen bezoldigingen zóo ongelukkig laag zouden zijn als de schrijver in het algemeen wil doen voorkomen, zou toch al zeer moeilijk zijn staande te houden.

Een andere ernstig grief tegen het wetsontwerp geldt het te langzame tempo, waarin naar het oordeel van den schrijver de bestuurs hervorming zal worden doorgevoerd; voorts den weinig tastbaren vorm waarin de reorganisatie is voorgedragen.

Een overwegend bezwaar schijnt het hem toe, dat de regeering zich slechts tot het aangeven van de hoofdlijnen van het plan heeft bepaald, en dat met de verdere totstandbrenging van het decentralisatiegebouw, zooals de regeering zich die denkt, te veel tijd zal heengaan.

De opmerking mag hier niet in de pen blijven, dat het tegen de Memorie van Toelichting gerichte verwijt van inwendige tegenstrijdigheid juist dit gedeelte van schrijvers betoog zou kunnen treffen. De ervaring leert, zoo zegt hij onszijns terecht, dat de ambtelijke instellingen of personen in Indië, al klagen zij nog zoozeer over overlading met arbeid en bemoeienis, niet dan uiterst noode overgaan tot het afstaan van een deel hunner tijdroovende bevoegdheden, ingeworteld als de gewoonte bij de meeste Europeesche ambtenaren is, om zich met alle kleinigheden zelf te willen bemoeien en ongenoeigd als zij zijn om zonder krachtigen drang van boven mede te werken tot ontvoogding hunner Inlandsche pupillen.

Met deze moeilijkheden voor ogen heeft men echter niet te vragen, welke de resultaten zouden zijn geweest, wanneer zonder dien krachtigen drang uit het hoogste ressort in Indië reeds een aanvang was gemaakt met den opbouw van het toekomstige „gouvernementspaleis”, bij welken opbouw niet alleen het Departement van Binnenl. Bestuur, maar, met een enkele uitzondering, alle departementen van algemeen bestuur betrokken zijn.

Dezelfde ambtenaren steeds wedijverende in platonische liefdesbetuigingen voor het decentralisatieprincipe, zouden, wanneer het er op aan was gekomen die uitingen op praktische wijze in daden om te zetten, van de overdracht van bevoegdheden waarschijnlijk een caricatuur tot stand hebben gebracht.

Mocht het niettemin na jarenlange gedachtenwisseling en eindelooze strubbelingen gelukt zijn een dragelijk detailplan samen te stellen, dan nog zou — daargelaten de onzekerheid of zelfs de hoofdbeginselen in goede aarde zouden vallen — de Volksvertegenwoordiging, voorgegaan door de Pers, allicht in allerlei bijzonderheden zijn afgedaald, en zou het gevaar niet gering zijn geweest, dat zij — ondanks allen arbeid en alle inspanning in Indië — tenslotte er nog toe gekomen zou zijn, „mit dem Badewasser das Kind auszuschütten”. De critiek die op de weinige in het plan voorkomende details nu reeds is uitgeoefend, levert er ons een treffend voorproefje van. En eenmaal van de baan, zou, de parlementaire geschiedenis geeft er tal van voorbeelden van, hoogstwaarschijnlijk de kans verkeken zijn dat in een afzienbaar tijdsbestek opnieuw geneigdheid zou bestaan om aan het netelig vraagstuk van de algemeen zoo noodig geachte bestuursorganisatie zich te wagen. De door den schrijver aangeprezen gedragslijn zou dan ook niet een „weinig spoedig”, maar denklijk in het geheel geen resultaat hebben gehad.

Het schijnt ons derhalve begrijpelijk, neen verstandig toe, dat men niet met een tot in bijzonderheden afdalende detail-teekening der vertrekken zich gaat bezighouden alvorens de zekerheid verkregen is, dat het Parlement althans met de hoofdtrekken van het op te richten gebouw zich vereenigen kan. Eerst die zekerheid en een daarop gebaseerde krachtige wilsuiting van boven tot algemeene samenwerking zal eventueel tegenstand in Indië kunnen breken.

Dat het intusschen der Regeering zelve wel degelijk ernst is met de doorvoering van het decentralisatie-beginsel, kan o.a. blijken uit een in Het Kol. Weekbl. van 5 October j.l. uit de Java-Bode overgenomen bericht, dat zij het in strijd met dit principe heeft geacht, gevolg te geven aan het advies om van regeeringswege hoofdinspecteurs met het toezicht op het gewestelijk bestuur te belasten.

Betreffende het tempo der hervorming zegt de schrijver: „Trouwens de geheele toon der Memorie schijnt er op aangelegd om hen, die voor overijling mochten vreezen, gerust te stellen. Op elke bladzijde komt de geleidelijkheid met hare synoniemen „in bijna lachwekkende frequenties voor.”

Wij kunnen niet inzien, dat die geleidelijkheid, welke den schrijver zoozeer ergert, anders dan als een argument ten gunste van het wetsontwerp aan te merken zou zijn.

Wie toch geen vreemdeling in Jeruzalem is, weet maar al te zeer hoe de publieke opinie in het algemeen meer tegen dan vóór de toekenning van meerdere zelfstandigheid aan het Inlandsch bestuurs-corps is gestemd (men leze er bladen als het Soer. Hblad eens over na). Maar niet slechts de Pers, ook vele ambtenaren bij het Binnenl. Bestuur zijn steeds allesbehalve van gevoelen, dat voor de toepassing van een dergelijk beginsel de tijd reeds daar zou zijn en dat ingrijpende maatregelen in die richting zonder gevaar voor de algemeene belangen in de kolonie zouden mogen heeten.

Nu wenschen wij hier niet na te gaan in hoever die voorstelling al dan niet gemotiveerd te achten is; wij wijzen alleen op het feit, dat het doordrijven van een gedragslijn, die — overijld toegepast — zoozeer tegen de innige overtuiging van de met de uitvoering belaste personen zou indruischen, waarschijnlijk zeer weinig instemming, integendeel, groote tegenwerking ondervinden zou.

In een interview van een medewerker van het Alg. Hblad met Prof. Snouck Hurgronje (door ons aangetroffen in De Locomotief van 21 September j.l.) verklaarde deze deskundige de bestaande ontevredenheid in Britsch-Indië o.a. daaraan te moeten toeschrijven, dat wel het Engelsche stelsel liberaal is, maar de personen (dus ook de ambtenaren) dat niet zijn. Meer dan een reeks van beschouwingen kan dit praktische voorbeeld tot leering strekken hoe een zoo veelzijdige reorganisatie, waarvoor de met de uitvoering te belasten personen nog niet voldoende zijn gewonnen, geringe

kansen van slagen zou aanbieden, wanneer de invoering niet dan met omzichtigheid geschiedde.

Het is daarom zeer juist gezien, door geleidelijkheid van uitvoering de gemoederen gerust te stellen en op die wijze het welslagen van het systeem te verzekeren, daargelaten of ook niet om andere redenen die oplossing de eenige mogelijke is.

Zelfs een blad als De Locomotief, dat meermalen de ontvoogding van het Inlandsch bestuur met klem heeft bepleit, kan zich met die geleidelijkheid zeer wel vereenigen, wil zelfs nog verder gaan en door een inspectie op het Inlandsch bestuurswezen op dien tak van dienst een bijzonder, gestadig en afdoend toezicht doen uitoefenen. (Zie het nummer van 18 October j.l.)

VAN HEYST.

(Wordt vervolgd).

Verbetering. — In de bij het eerste gedeelte van dit artikel behorende noot gelieve men in plaats van Staatsblad 1910 no. 461 te lezen no. 460.

Uit de O.-I. Mail.

Cholera. — In de Indische bladen van 22 Nov. j.l. lezen wij:

Te Semarang wordt met de inenting tegen cholera van Inlanders gestadig voortgegaan. Sedert 27 Oct. j.l. zijn 19431 personen ingeënt. In de drie laatste etmalen kwamen er 8 gevallen van cholera voor.

Te Batavia op 22 Nov. j.l. geen nieuwe gevallen. In behandeling waren toen 4 Inlanders.

De gouverneur van Celebes. — De Gouverneur van Celebes, de heer Coenen, op weg naar Batavia voor gewichtige dienstaangelegenheden (het Soer. Hblad vermoedde voor sollicitatie naar de functie van Dir. van het Dep. van Gouvernementsbedrijven), kwam ger s.s. Heemskerk 22 Nov. j.l. te Soerabaja aan en is dadelijk per trein doorgereisd.

Een ontploffing. — De resident van Riouw en Onderhoorigheden seinde via Singapore 20 Nov. j.l.:

Door ongeluk een tank op installatie groot Samboe ontploft, waardoor elf man gedood en acht zwaar gewond, juiste oorzaak nog onbekend.

Vulkanische verschijnselen. — Van den resident van Pasoeroean is, tengevolge van zijn telegram van 13 November, den 18en het volgend telegram ontvangen:

Vijftien dezer des namiddags in nagenoeg de geheele afdeeling Loemadjang vrij hevige zandregen gevallen; in onderdistricten Penanggal en Pasroedjambé sterk vermengd met kleine steenen tot grootte duivenei. Bevolking eerstgemeld onderdistrict voor groot deel gevlucht naar Pasirian en Tempeh.

In eenige desas van die onderdistricten tal van Inlandsche woningen en veekralen ingestort door gewicht van zand. Persoonlijke ongelukken niet geconstateerd.

Telefonische verbinding met ondernemingen Smeroekant verbroken.

Aanplant onderneming Pandan Kandaagan zwaar geteisterd door zand en steenregen. administrateur met gezin gevlucht naar Probolinggo. Zeer veel te veld staande djagoeng en padigogo door uitwerpselen Smeroe vernield, vooral in Onderdistrict Pasroedjambé, alwaar aschlag van een tot vijftien c.M.

Aldaar verwoest 450 baes djagoeng en padi 121, terwijl ruim 200 inlandsche woningen ingestort zonder persoonlijke ongelukken. Voorloopig geen bijzondere maatregelen of voorzieningen noodig geacht. Onder nadere goedkeuring Directeur van Landbouw machtiging verleend tot aankap bamboe voor huizenbouw.

Uit Banjoewangi schrijft een correspondent van het Soer. Hblad o.m.:

In den nacht van den 15en op den 16 Nov. viel een aschregen te Banjoewangi.

Dat de aschlag vrij dik is, kan men merken aan het buigen van het loof der koeda-koedaboomen en de bladeren der waai- of sadangpalmen.

De aschregen veroorzaakte heel wat ongemak: Als de regens uitblijven, zal men last krijgen van oogziekten. Op andere plaatsen in Besoeki eveneens aschmisere.

In den afgelopen nacht bedroeg dat 5 m.M., wat overeenkomt met 50 M³. per hectare.

Na een korten stilstand begon het heden morgen opnieuw en blijft het nog steeds aanhouden.

Het is er duister van en het doet zich geheel voor als een tamelijk dikke mist, en als een Hollandsche fijne sneeuwacht, dit laatste met dit onderscheid, dat de kleur in plaats van wit parelgrijs is.

Uit Bondowoso schrijft men 17 November aan het zelfde blad:

„Vandaag is gelukkig alles weer normaal, maar gisteren was het een afschuwelijke dag.

GEBROEDERS DOMHOFF.

HOFKLEEDERMAKERS v. Z.K.H. DEN PRINS DER NEDERL.

Parkstr. 8, DEN HAAG, Tel. 3092

Gala-Costuums. — Uniformen. — Rij- en

:: Automobiël-Kleding. — Pelterijen. ::

Dames Wandel-, Rij- en Automobiëlkleeding.

MARTINUS NIJHOFF

's-GRAVENHAGE - Lange Voorhout 9.

LEVERING VAN ALLE BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN. ZENDT GAARNE CATALOGI, ENZ. OP AANVRAGE.

GEREGELDE ZENDINGEN NAAR OOST- EN WEST-INDIË — AAN LEESGEZELSCHAPPEN EN PARTICULIEREN. —

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

Maatschappij tot Exploitatie van Onroerende Goederen

„MOOI NEDERLAND”,

gevestigd te 's-Gravenhage, Koningin Emmakade 107,

exploiteert uitsluitend fraai en gezond gelegen terreinen in Nederland, o.a. het Villa-Park „Berg en Dal” (Sterrenberg en Keteldal). Gemeente UBERGEN.

Gelegen aan de beide groote wegen Nijmegen—Kleef, 80 Meter boven 't water, zuivere zandbodem, fraai en afwisselend houtgewas, schoone vergezichten, geregelde tramverbindingen, ruime en gemakkelijke verkeerswegen. *Ontworpen Electriche Bergtram door het geheele terrein.*

Terreinen van alle afmetingen te bevragen aan het Kantoor der Vennootschap en bij den Heer A. CREMERS te Berg en Dal (bij Nijmegen).

Adverteert in DIT Blad.

C. HOYNG,

SPIJSTRAAT 20/22 - DEN HAAG.

Amsterdam - Utrecht.

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.

PRIJSCOURANT GRATIS.

TOKO-BAHROE, Interc. Tel. 4796.

VAN KINSBERGENSTRAAT 126, DEN HAAG.

ALLEN INGREDIËNTEN VOOR DEN RIJSTAFEL

:: :: VERSCH ONTVANGEN. :: ::

DIRECTE AANVOER UIT NEDERLANDSCH-INDIË.

W. BARNAS & DIEMERS, - Importeurs.

Firma HESSELS,

Danckertstraat 75 - 's-GRAVENHAGE.

WILT GIJ EEN LICHTEN VEERKRACHTIGEN
TRED KRIJGEN EN BEHOUDEN, DRAAG DAN
ONS VOETSTEUNEND MAATSCHOEISEL.

Speciale Inrichting voor voetlijders

Steunzolen systeem Dr. JAGERINK.

Voetcorsets „ Dr. MILO.

ELASTIEKEN KOUSEN en CELLULOÏD-CORSETS uitsluitend op voorschrift van H.H. Doktoren.

Geen triestiger aanblik dan het daglicht, verdasterd en versomberd door aschregen.

Geen zonnestraaltje zichtbaar in die grauwe lucht; bladeren, vreemd vies verkleurd, neerhangend onder het gewicht van geluidloos neervallende asch; geen enkel vogeltje dat zich meer laat zien of hooren; alles wat zich anders in het luchtruim beweegt, schijnt uitgestorven; niets, heelemaal niets, dat aan iets anders doet denken dan aan een desolaat, op zijn eind loopend bestaan."

Opleiding Inlandsche Marine-schepelingen. — Naar de Sum. Post verneemt, zal het flottielje-vaartuig *Asahan* gedurende enkele jaren in Sabang gestationeerd worden ter opleiding van Inl. marine-schepelingen.

Tevens zal er daar dan in de marine-geboften een school geopend worden voor die leerlingen.

Winstdeelhebbing door de inlandsche bevolking. — De Midden-Javasche Kroniek-schrijver der *Javabode* wijst op de schreeuwende tegenstelling, welke bestaat tusschen den tijd van schitterenden voorspoed, welke de Javasche suikerindustrie beleefde en de tijd van schaarschte, van zorg en van zich bekrimpen, die voor de Javaansche bevolking aanbreekt, nu de rijstrijzen stijgende zijn.

De reusachtige winsten waartoe zij medewerkt gaan langs haar heen, zonder dat zij eenig voordeel daarvan heeft; stijgt de suikerprijs tot de voor dezen tijd fabelachtige hoogte van f 9 en f 10, zoo is haar dit volkomen onverschillig... Wat zij voelt, en aan den lijve, dat is de stijging der rijstrijzen met zoo veel gulden per pikol, waardoor haar reeds jammerlijk klein budget nog meer wordt gedrukt.

Het blad van 20 November j.l. knoopt hieraan vast een bespreking van het artikel van Controleur Tideman in de *Ind. Gids*.

Bezoek van Inlandsche Hoofden der buitenbezittingen aan Java. — Ter aanvulling van het reeds eerder door ons vermelde bericht omtrent de reis door eenige Balische hoofden te brengen aan Java, waarbij zij vergezeld zullen worden door den controleur S. K. Wieling, lezen wij in *De Javabode*:

„Deze controleur is ongeveer 5 jaren werkzaam geweest in de residentie Bali en Lombok en is sedert het begin van dit jaar te werk gesteld bij de afdeling Bestuurszaken der Buitenbezittingen.

Aan dezen ambtenaar is opgedragen om eenige Atjehsche hoofden, die binnenkort hier worden verwacht, op een studiereis op Java rond te leiden en ze ook naar Bali te brengen. Van daar uit zullen dan eenige Balische Hoofden worden meegenomen om hen, vooral op het gebied van landbouw, de bijzondere toestanden op Java te doen kennen."

Uit de Inlandsche wereld. — Aan de *Javabode* ontleenen wij:

„Het blad *Darmakondo* weldt, dat de regent van Karangajar r.a.a. Tirtokoesome aan den Gouverneur-Generaal het verzoek heeft gericht, zijn zoon Raden Iskander, Adjunct-Hoofddjaksa te Batavia, op Karangajar te plaatsen, opdat hij zich onder leiding van zijn vader voor hoogere functies kan bekwamen. De bedoeling is natuurlijk, dat de zoon den vader als regent zal kunnen opvolgen.

Volgens *De Vorstenl.* is uit deze bron het bericht afkomstig, dat op hoog bevel alle penwoes en mantri's politie in Solo geregeld les krijgen van de Inlandsche artsen in de eerste hulp bij ongelukken, opdat zij zich in de vele voorkomende gevallen zullen kunnen helpen. De politieambten krijgen tweemaal in de week een uur les."

Kort haar. — Prins Mankoe Negoro te Solo heeft zich het haar kort laten knippen, wat natuurlijk niet wil zeggen, dat hij afscheid heeft genomen van den hoofddoek, want gaat hij in nationaal kostuum, dan hoort daar de hoofddoek bij, maar daar de prins zich in het publiek weinig of nimmer in kain en badjoe vertoont, zal men hem steeds zien als militair, en dan zonder den doek onder het militair hoofddeksel, zegt de *Nietwe Vorstenl.*

Zijn officieren van het garnizoen heeft hij thans gelast, het haar kort te dragen en den hoofddoek af te leggen, als zij zich in uniform steken.

Anti-politiehonden. — Er bevinden zich hier Inl. dieven, die bij hun excursiën 's nachts gebruik maken van honden, die de erven binnen gaan en terugkeeren naar hun meester, wanneer zij binnenshuis nog leven of stemmen hooren. Slaapt alles en hooren die dieren niets, dan wachten zij op het erf tot hun meester komt.

Waaruit dus de conclusie valt te trekken, merkt *De Javabode* op, dat er behalve politiehonden ook anti-politiehonden bestaan en dat onze dieven en inbrekers meer initiatief bezitten dan de politie, die nog geen honden in dienst heeft.

WEST-INDIË.

SURINAME.

De West van 10 November geeft een hoofd-artikel over de malaria-epidemie in Nickerie waaruit blijkt, dat op eenige plaatsen in het district eenige verbetering valt waar te nemen.

„Het volgend lijstje geeft aan het aantal zieken-dagen op de plantage Hazard, vergeleken over een reeks van jaren. De arbeiderssterfte dier plantage is ongeveer 800 man:

	1911	1910	1909	1908	1907	1906
Januari	672	767	771	860	1192	608
Februari	787	925	573	1211	859	670
Maart	753	624	763	1019	939	651
April	1242	788	659	794	975	725
Mei	1548	958	1074	1077	1446	503
Juni	2512	774	1220	938	692	798
Juli	3356	909	992	873	951	968
Augustus	2956	763	825	1021	735	973
September	2929	626	943	1096	774	943
October	2561	615	1043	712	1082	918
November		663	706	636	848	930
December		531	682	803	905	1276

Van April tot eind October stiervan dit jaar op de plantage Hazard 25 personen, tegen 9 personen in hetzelfde tijdvak het vorig jaar.

Wie deze cijfers nagaat, zal zeker niet zeggen, dat men overdrijft als men den toestand in Nickerie tengevolge der malaria-epidemie zeer ernstig noemt.

Uit deze cijfers blijkt, dat in het plantage-hospitaal gemiddeld 80 à 100 zieken liggen, of meer dan 10 pCt. van de arbeidsmacht.

De directe financiële verliezen zullen zeker, vooral bij de huidige marktprijzen, voor de suikerplantages in Nickerie niet onoverkomelijk blijken. Met zulk een percentage zieken is echter de geregelde gang van het bedrijf geenszins verzekerd. Waarbij nog komt, dat de pas van een malaria-aanval herstelde arbeider, niet in staat is hetzelfde werk te leveren als een gezonde.

Hier staan dus groote materiële belangen op het spel, om niet te spreken van het nameloos mensche-lijk leed.

En niet alleen voor deze plantages, voor geheel Nickerie is deze epidemie een ramp die ernstig de aandacht vraagt.

Heeft nu het Gouvernement alles gedaan wat het kan om deze ramp te bestrijden?

Wij kunnen die vraag niet bevestigend beantwoorden.

Men klaagt bitter in Nickerie over gebrek aan voldoende geneeskundige hulp. En het sterfgeval van den opzichter Ch. Browne van de plantage Waterloo schijnt de juistheid van die klacht te bevestigen.

Men mag immers niet aannemen, dat opzettelijk verzuim van de zijde van den geneesheer heeft plaats gehad? Zoodat de conclusie moet zijn, dat geneeskundige assistentie ontbrak omdat de eenige aanwezige geneesheer van Nieuw Nickerie zijn standplaats niet kon verlaten.

Legio zijn ook de klachten uit Nieuw Nickerie. Men acht één geneesheer, vooral in den tijd dien wij thans beleven, beslist onvoldoende, terwijl ook uit een oogpunt van concurrentie de vestiging van meer dan één geneesheer dringend noodig wordt geacht.

In den laatsten tijd zendt het Gouvernement assistenten naar Nickerie, leerlingen van de geneeskundige school, van wie sommigen niet eens bevoegd zijn de geneeskundige praktijk uit te oefenen. In Nickerie acht men dit onverantwoordelijk, en meent men dat de toestand de uitzending eischt van ervaren geneeskundigen.

In de laatste dagen zijn stappen gedaan, om een muskieten-brigade op te richten in Nickerie. Deze is doende met het ophalen der slooten en het opruimen van erven. Het Gouvernement verdient dank voor dezen maatregel, alsook voor de inrichting van meer muskieten-vrije kamers in het hospitaal ter plaatse."

De Nickerie-correspondent van *De Sur. Bode*, over de malaria schrijvende, heeft het vooral over het gebrek aan goed drinkwater. Komt hierin geen verbetering, „dan zullen er nog velen — zooals de correspondent het meer tekenend dan elegant uitdrukt — spoedig naar de andere wereld oprassen."

Dat hier inderdaad veel te verbeteren valt moge blijken uit deze beschrijving van de watervoorziening op de plantages:

„Daar moet de bevolking of de arbeidende klasse uit de pontentrenzen haar drink- en waschwater putten en in diezelfde trezen ziet men hier een koelie baden of zijn baba wasschen, daar een ander vuile borden schoonmaken, en verder een Javaan op de hurken wat doen, terwijl, vooral op de suikerplantages, het water van deze loostrenzen afkomstig is van groote moerassen, waarin duizenden doode vis-

H. S. VAN HASSELT,
KLEERMAKER,
Noordeinde 94, den Haag. Teleph. 3158.
Automobiel-kleding, Rij-kleding,
Pelterijen.

S. SCHUIJER & Zn.
Spuistraat 7^A. - Korte Poten 44.
TELEFOON 4508. - 3e huis vanaf de Wagenstraat,
geeft het meeste geld voor INDISCHE BRILLANTEN,
PAARLEN OUDE JUWEELEN, GOUDEN en ZILVEREN
VOORWERPEN.
Goedkoopst Magazijn van JUWEELEN, GOUDEN- en ZILVERWERKEN.
ZIE ONZE ETALAGE.

H.H. TOKO-HOUDERS enz., die goede Rijwielen en
Onderdeelen wenschen te verkoopen, koopen slechts
WEARWELL, TOUR, BOWN,
en wenden zich voor inlichtingen en prijzen tot
S. VAN DER BIJL,
Waterlooplein 96-8 - AMSTERDAM.
IMPORT. :: EXPORT.

Oggericht
1840.
Tel. 3689.
Pianohandel.
Hofleverancier.
Hoofdvertegenwoordiger:
Kastner
AutoPiano's.
Schledmayer.
Ritmüller. Rachals.
Dörner.
ELECTR. PIANO'S „VIRTUOS".
ABONNEMENTEN OP ONZE NOTEN-ROLLEN-
BIBLIOTHEEK WORDEN DAGELIJKS AFGESLOTEN.
Verhuren van Piano's en Vleugels door 't geheele land.
C. F. VAN DER DOES,
L. Houtstraat 9. Telef. 3689. DEN HAAG.

NOORDEINDE 79
Hemdenmaker
Alber Schoff
Indische
Uitrustingen.
Reclame Hutkoffers
(gepantserd)
35 x 50 x 100 f 10.40
BADHANDDOEKEN extra voordelig.

Heineken's
Glazenwasscherij
STOOM JALOEZIEËN- en
ROLLUIKENFABRIEK. :-

v. Geschilderde
Fabriek GORDIJNEN
in meer dan 500 dessins. □ □ □
„Klenus" Stofzuig-
machine.
:: HOF- EN RIJKSLEVERANCIERS. ::
□ 'S-GRAVENHAGE. □
:: KETTINGSTRAAT No. 6. ::
TELEFOON 2478.

schon drijven en allerlei ongerechtigheden zich vertoonen.

Ook de regenbakken en andere waterreservoirs moeten minstens om het jaar nagezien en schoon gemaakt worden. Het gebeurt soms, dat, nadat men eenige dagen het regenwater gebruikt heeft en gedreven door de verpestende lucht daarvan, een onderzoek in de reservoirs gaat instellen, men eenige raften, in vergevorderden staat van ontbinding en in stukjes en brokjes daaruit haalt."

Met deze medische ontboezeming eindigt de correspondent zijn beschrijving.

"U ziet dus, dat de oorzaak van de malaria niet in de muskieten alleen moet gezocht worden, doch ook in het drinkwater, het hoofdbestanddeel van mensch en dier."

Het is een verblijvend verschijnsel dat de Surinaamsche pers meer dan vroeger de aandacht wijdt aan de hygiënische belangen. Dat dit noodig is, blijkt uit de volgende opmerking in De West van 17 November:

"Nu vanwege het bouwdepartement op Kwakoe-gron de reparatie van eenige gebouwtjes ter hand is genomen, zij de aandacht gevestigd op 't volgende:

Zeer wenschelijk is het dat aan het wachthuis op Kwakoe-gron een loods wordt verbonden voor passagiers, die vaak op het station moeten overnachten. Dit geschiedt thans in de open lucht, wat in een malariastreek beslist verkeerd is.

Ook is het meer dan tijd, dat de woningen van de politiebeambten op dit berucht station van muskietengaas worden voorzien. Het moet bevreemden, dat dit niet reeds veel eerder is geschied, waar bijna alle beambten op Kwakoe-gron door malaria worden aangetast.

Ten slotte zij opgemerkt, dat men dagelijks de politie op Kwakoe-gron in de rivier of ergens buiten een bad ziet nemen. Een badkamer zou hier geen weelde zijn."

Tot deze rubriek mag ook gerekend worden de volgende correspondentie in De Sur. Bode van 18 November:

"Aan de Libanonhalt heeft men thans een aanvang gemaakt met het openkappen van het terrein, waarop het nieuw te bouwen Herrnh. kerkgebouw zal komen te staan. De heer R. Norden en andere Comitéleden waren er tegenwoordig en spraken een vriendelijk en tevens aanmoedigend woord tot de werkers.

Nu kom ik, M. de Red., en voor mijzelf en voor medebewoners met een billijk en tevens ernstig verzoek tot den heer Directeur der Kol. Spoorwegen en tot den heer Districts-Commissaris, n.l.: „op andere „halten ook zoo'n halfdakje, als er een reeds lang „op den halt van de Kopieweg staat, tot gerief „van reizigers, te plaatsen." Dat is geen luxe wat we vragen; volstrekt niet! De overheid kan zich best voorstellen, dat het niet gunstig op het gestel van passagiers kan werken, wanneer ze in 't ene kwartaal in de felle zonhitte en in het andere in den zwaren regen moeten staan om de treinen af te wachten.

't Werkt doodend op ons gestel. Met het heel raar weer van nu is het: dan felle zonnestralen, dan zware regendroppels op ons lichaam."

Nee, luxe is het niet wat men vraagt. Mocht bij de aanstaande behandeling van de Surinaamsche begroting in de Tweede Kamer de een of ander beweren, dat men in Suriname roekeloos omgaat met 's lands financiën, dan heeft de Minister slechts deze correspondentie voor te lezen om zelfs het meest van de tongriem gesneden lid tot zwijgen te brengen.

FEUILLETON.

Een geheimzinnig Verschijnen en Verdwijnen.

(Naar Anselma Heine door L. J. v. d. B. v. R.)

IV.

Om twaalf uur 's nachts kwam het schip te Napels aan.

Mevrouw Stevens was opgebleven, ofschoon zij zich niet zeer wel gevoelde; nu eens gloeiend warm, dan weer ijskoud werd. Haar afscheid van Arnold Riedhammer was stil en zwiingend geweest. Het laatste, dat hij van haar zag, was het wapperen van haar sluier; het volgende oogenblik was zij uit zijn oog verdwenen. Een kerel rukte hem het koffertje uit de hand en liep er mede weg, zoodat hij wel genoodzaakt was deze te volgen.

Hij zag haar nog eens terug: De boot lag in het duister; hij wachtte tot deze wegstoomde en meende toen, dat hij haar met een witten doek zag wuiven. Hij riep, doch kreeg geen enkel geluid ten antwoord; de afstand was te groot. Dit plotseling alleen staan op de wereld, scheen hem ondragelijker toe dan hij gedacht had.

Volgens bericht in Suriname van 21 November heeft de waarn. Administrateur van Financiën in een Staten-zitting medegedeeld dat betreffende het drinkwatervraagstuk uitgebreide plannen uit het Moederland zijn ontvangen, die door het Bestuur worden overwogen.

Hetzelfde nummer van Suriname brengt een artikel getiteld „Een plan-Idenburg?" waarvan het begin en het eind hier worden overgenomen:

„De hardnekkigheid, waarmede de Minister van Koloniën vasthoudt aan een plan-Idenburg en op grond daarvan de voorloopig vastgestelde begroting der kolonie jaarlijks besnoeit met een bedrag van plm. f 30.000 maakt het noodig te onderzoeken of inderdaad zulk een „plan" het financieel beleid der kolonie wettelijk opgelegd is....."

„Wij zouden het hierbij kunnen laten waar uit het voorgaande onweerlegbaar bewezen is, dat van een plan-Idenburg in den zin van een jaarlijksche vermindering van het subsidie met f 30.000 geen sprake is.

Ten overvloede willen wij echter er aan herinneren, hoe bij de behandeling van het ontwerp tot verhooging der inkomstenbelasting, eind 1907, 'oor den heer Smith aangetoond werd dat het plan-Idenburg op foutieve grondslagen was opgebouwd.

Hoewel tegenstribbelend, moest het Bestuur dit toegeven en bij de indiening in het eerste kwartaal van het volgend jaar der begroting voor 1911 kwam de Gouverneur Fock met een nieuw financieel plan aan, zoodat dat van den Gouverneur Idenburg als afgedaan beschouwd moest worden. Dit nieuwe plan-Fock kwam in hoofdzaak neer op een andere inderding der uitgaven, waardoor systematischer gewerkt kon worden op het verdwijnen van het subsidie.

Tenslotte een voorstel onzerzijds.

Iedereen zal het met den Minister eens zijn dat het subsidie verdwijnen moet. Of dit mogelijk zal zijn binnen afzienbaren tijd, hangt geheel af van de economische ontwikkeling der kolonie. Intusschen mogelijk blijkt het, het tot redelijke afmetingen terug te brengen.

Dit zou door toepassing van het denkbeeld van den heer Thomson hierboven vermeld, kunnen gelukken.

Er worde aan de kolonie een vast, eenigszins ruim bedrag, zegge f 10.000.000, toegestaan voor subsidie, met bepaling dat dit bedrag jaarlijks met f 50.000 verminderd moet worden.

Zoolang dit gebeurt, beschouwe de regeering den toestand van het laatste lid van art. 112 R.R. aanwezig te zijn, en worde dus de begroting door de Koloniale Staten definitief vastgesteld. Overschrijdingen mogen zonder hunne goedkeuring niet plaats hebben. Van overschotten op verschillende dienstjaren worde een reservekas gemaakt, waaruit geput kan worden bij het zich voordoen van onvoorziene en groote onvermijdelijke uitgaven.

Zulk een stelsel zal niet falen de kolonie tenslotte financieel onafhankelijk te maken, tenminste wat betreft de streng huishoudelijke uitgaven.

Volstrekt noodig is daarbij dat dan ook de termijn voor behandeling der begroting den Staten gelaten, worde verruimd."

Volgens een mededeeling in De West van 21 November zijn weder vijf Britsch-Indiërs, die in Maart van dit jaar gebruik maakten van hun recht op vrijen terugvoer naar Britsch-Indië, in de kolonie teruggekeerd via Demerara. Ook deze immigranten hebben uit eigen zak passage betaald, om maar weer zoo spoedig mogelijk terug te keeren naar hun tweed, vaderland, Suriname.

Terwijl hij met den besteller de steile straat op liep, die van de haven naar de stad leidde, kwam andermaal de bange gedachte bij hem op, dat hij haar niet terug zou zien.

Na een korten, slapeloozen nacht, bracht hij de uren, vóórdat de trein vertrok, in ledigheid door en ging, in Genua gekomen, lang voordat de boot in het gezicht was, naar de haven, en bleef daar in de middag-hitte geduldig staan wachten.

Eindelijk kwam de boot aan. Hij bleef een weinig afzijdig staan, totdat de passagiers afscheid van elkander hadden genomen. Zij scheen hem nu zoo vreemd toe; in een steedsch wandeltoilet, wit zooals altijd, maar van een ander snit.

Eensklaps zag zij hem en met haastige schreden kwam zij naar hem toe. Plotseling deed zij de oogen dicht.

— Je bent toch immers wel? vroeg hij bezorgd.

— Jawel, maar ik vind het hier zoo vreeselijk warm, antwoordde zij.

— Laten wij dan hooger opgaan, daar is het koeler.

— Gaan wij dan niet dadelijk door naar Parijs? Daar hij liever nog wat wilde blijven, liepen zij bergopwaarts. Overal in de tuinen geurden mimosas

MAGAZIJN van Heerenhoeden,
Petten en Pelterijen.

EDUARD PELGER

PRINSESTRAAT 35, 's-GRAVENHAGE

TELEPHOON 3902.

VOORHANDEN:

HEEREN BONTKRAGEN
- en BONTMUTSEN -

DE VRIES & Co. - PRINSESTRAAT 17

TELEFOON 3969.

behandelt alle passages en verzendingen naar plaatsen in Ned.-Indië, Afrika, Amerika, Australië en Azië, en sluit alle soorten Assurantiën (Zee-, Brand-, Inbraak-, Ongelukken-, enz.) tegen de billijkste prijzen en voordeeligste condities.

BUITENGEWONE voordeelige aanbieding van echte Perzische en Turksche Karpetten, Kleedjes en Broderies in het speciaal

PERZISCH IMPORTHUIS

Noordeinde 138 - DEN HAAG

tegenover de Oranjestraat

- Vraagt vrijblijvend zichtzending -

Kleermakerij E. STAAL.

Lange Houtstraat 18, 1e Etage.

SPECIAL TARIEF voor Abonnementen.

Telefoon 3535.

Exploitatie-Maatschappij

PARKEN „GROOT-HAESEBROEK" en „OUD-WASSENAAR".

Kantoren { WILLEM DE ZWIJGERLAAN 3, Den Haag, Telefoon SCHEV. 621.
„KLEIN-HAESEBROEK", Wassenaar, „ HAAG 419.

Wie het geheele jaar door genieten wil van prachtige natuur en heerlijke lucht,

Wie lage belasting wil betalen en toch van het stadsleven wil genieten,

Wie rust verlangt na zijn werk Die bouwt op „OUD-WASSENAAR" of „GROOT-HAESEBROEK".

Grond tegen lage prijzen, zuivere zandbodem en drinkwater, electriciteit voor kracht en licht aanwezig. Uitmuntend ingericht HOTEL „KASTEEL OUD-WASSENAAR".

Gedurende de zomermaanden thee- en diner-concert. Uitmuntende keuken, wijnen van bekende huizen. Geregelde AUTO-DIENST op Den Haag, gemakkelijke verbinding met Rotterdam.

Inlichtingen te Kantoren der Maatschappij of bij de Architecten der Mpij. Z. HOEK en J. TH. WOUTERS Waldeck-Pyramontkade 133, Den Haag, Telef. Haag 2608.

Het ingediende wetsontwerp tot goedkeuring van een koloniale verordening tot het aangaan van een algemeene geldleening ten laste van de kolonie Suriname is door de regeering ingetrokken.

De bij resolutie van 11 Maart 1911 benoemde commissie tot het instellen van een onderzoek naar den economischen en financiëlen toestand van de kolonie Suriname, met opdracht om van advies te dienen omtrent de maatregelen, welke ter verbetering van dien toestand behooren genomen te worden, is door den Minister van Koloniën, bij resolutie van 18 dezer, onder dankbetuiging voor den door haar verrichten zeer belangrijken arbeid, ontbonden.

Bij Kon. besluit van 16 dezer zijn in de orde van Oranje-Nassau benoemd:

a. tot commandeur Dr. D. Bos, lid en voorzitter van de commissie benoemd tot het instellen van een onderzoek naar den economischen en financiëlen toestand van de kolonie Suriname, en

b. tot officier Mr. S. J. R. de Monchy, secretaris van de voornoemde commissie.

WAT DE INLANDER ZEGT.

De school tot opleiding van Inlandsche artsen te Weltevreden. — De heer T. J. H. geeft in de P.emberita Betawi van 3 October j.l. no. 225 een kort overzicht van de geschiedenis der school tot opleiding van Inlandsche artsen te Weltevreden, in het bijzonder over de wijze van toelating, inrichting van het onderwijs, de verzorging der leerlingen en hunne verpleging in het hospitaal in geval van ziekte. Schrijver doet zulks niet alleen om het Inlandsch element een beter begrip bij te brengen van het doel en het nut der school, maar ook om de Inlandsche ouders op te wekken meer dan thans het geval is belangstelling in die inrichting te tonen en daarvan meer gebruik te maken, ten behoeve hunner zonen, die, na voltooiing hunner studies, waaraan betrekkelijk geringe geldelijke opofferingen verbonden zijn, zulk een eervolle en nuttige betrekking bekleeden tot heil hunner eigen landgenooten.

Schrijver zegt o.m.: Oorspronkelijk was deze inrichting, die in geheel Ned.-Indië bekend is onder den naam van Dokter-Djawa-school, verdeeld in drie klassen. Het onderwijs werd er niet al te hoog opgevoerd en de leerling verliet de instelling als een goed onderlegd persoon, die men het beste als hulp-dokter zou kunnen beschouwen.

Naar gelang van de eischen des tijds, is in het onderwijs geleidelijk verandering gekomen en werd het voor de Inlandsche geneeskundigen ten slotte zoodanig opgevoerd, dat de school een zeer goeden naam heeft verworven door telken jare eene kleine hoeveelheid geneeskundigen af te leveren van wien men met recht kan zeggen, dat zij, de toestanden in aanmerking genomen, hun titel van dokter geen oneer aandoen.

Sedert is ook de naam van Dokter-Djawa-school gewijzigd en staat de instelling in Ned.-Indië en ook daarbuiten thans bekend als de „Stovia“, d.w.z. school tot opleiding van Inlandsche artsen.

Nu is de Stovia verdeeld in twee afd., n.l.: a. de voorbereidende afdeling (V. A.); b. de geneeskundige afdeling (G. A.).

Eerstgenoemde is verdeeld in drie klassen, terwijl het daarin gegeven onderwijs zich aansluit aan dat van de lagere Europeesche school. Hoofdvakken zijn de Nederlandsche taal en het rekenen, benevens plant- en dierkunde.

Zij, die toegelaten wenschen te worden tot de Stovia moeten den leeftijd van 12 jaren hebben

bereikt en zich onderwerpen aan een toelatings-examen, dat telken jare, tegen den tijd van de groote Vastenmaand wordt afgenomen in het gebouw zelf of voor hen, die te ver afwonen, plaatselijk op de school, waar het onderwijs genoten is. Het werk wordt ingeleverd aan den Directeur der Stovia en beoordeeld door de leeraren van de voorbereidende afdeling. De candidaat, die geslaagd is, ontvangt daarvan bericht en de reis naar Weltevreden geschiedt voor gouvernementsrekening. Vóór hun vertrek wordt echter een voor den assistent-resident op zegel geschreven verklaring verlangd, waarbij de aanstaande leerling zich verbindt na de voltooiing zijner studies, den lande tien achtereenvolgende jaren trouw te dienen en de bestemmingen te zullen volgen welke hem door hooger autoriteit zullen worden aangewezen. Verlaat hij tusschentijds den dienst, dan is hij verplicht een bedrag van f 5800 aan de regeering terug te betalen. Aan de voorbereidende afdeling zijn Nederlandsche leeraren verbonden.

De geneeskundige afdeling is verdeeld in 6 klassen. Daarin zijn opgenomen de leerlingen, die de voorbereidende klasse hebben afgehoopen en aan de voorgeschreven eischen hebben voldaan.

In de 5de klasse wordt door de leerlingen reeds deelgenomen aan de geneeskundige praktijk, waarvoor zij elken morgen de polikliniek bezoeken.

Nederlandsche geneesheeren zijn belast met het onderwijs in deze afdeling. De leerlingen van de Stovia beginnen 's morgen ten 7 ure met de studies, die tot half één des namiddags duren, met rustpoozen tusschen elk uur. Na half één kunnen de leerlingen buiten de school verblijf houden, doch zij zijn verplicht des avonds weder in het gebouw te zijn in het belang van eigen-studie, n.l. van 8 tot 9 uur voor de leerlingen van de V. A. en van 8 tot 10 uur voor de leerlingen van de G. A.

Het toezicht daarbij wordt uitgeoefend door een suppoost.

Schoolgeld wordt van de leerlingen niet verlangd terwijl de leermiddelen ook kosteloos worden verstrekt. Iedere leerling ontvangt eene maandelijksche geldelijke toelage, n.l.: f 15 voor hen die in de V. A. geplaatst zijn; f 17.50 voor de leerlingen van de eerste tot de derde klasse der G. A., en f 20.— voor hen, die de lessen in de vierde tot en met de zesde klasse G. A. volgen. Dit geld wordt besteed voor de dagelijkse uitgaven. f 10 tot f 15 wordt daarvan afgezonderd voor de voeding, die verstrekt wordt of door familieleden of bekenden, of door een Javaanschen hotelhouder. In den regel gebruiken de leerlingen den hoofdmaaltijd gezamenlijk. Sommigen weten van het voedingsgeld nog hunne kleeding te bekostigen, doch het is beter wanneer de ouders zulks doen.

Behalve Zondagsavonds mogen de leerlingen het gebouw in den avond niet verlaten. De vergunning tot uitgaan wordt door den Directeur verleend.

Ieder leerling heeft zijn eigen slaapplek. De leerlingen der zesde klasse van de geneeskundige afd. hebben echter ieder een eigen kleine kamer; voor de anderen zijn drie groote slaapzalen met compleete slaapinrichtingen aanwezig. Het oppertoezicht der school is opgedragen aan den directeur, die bijgestaan wordt door twee suppoosten, terwijl alle leeraren er toe medewerken om het verblijf der leerlingen zoo aangenaam mogelijk te maken.

De Inlandsche ouders behoeven dus absoluut niet ongerust te zijn over minder goede behandeling of gebrek aan toezicht voor hunne jongens. De controle toch is van dien aard, dat zelden of nooit belangrijke geschillen tusschen de leerlingen voorko-

— Hoe slim van u om in Italië al van de boot te gaan, zoodat u geen Fransche haven aandeed, zeide hij.

— Ja, dat hebben wij werkelijk verstandig aangelegd.

Zij konden niet nalaten elkander even glimlachend aan te zien.

De Franschman praatte aldoo.

— In de Fransche havenplaatsen is men tegenwoordig ontzettend zenuwachtig; bepaald angstig. En inderdaad, één enkel geval van pest zou onze geheele tentoonstelling doen mislukken en deze moet succes hebben. Ik geloof dat iedereen, die met of zonder schuld dit succes in de war stuurt, zonder ontferming in koelen bloede afgemaakt zou worden.

In de verte dook juist het nieuwe onderscheidings-teeken der stad, de Eiffeltoren, op. De sierlijkheid daarvan had bijna iets dreigends, doordat er zulk een menigte ijzer achter verborgen was. Jeanne staarde er met verwonderde oogen naar, en bewoog daarbij telkens rillend de schouders.

(Wordt vervolgd).

PEEK & CLOPPENBURG

- Wagenstraat 12-14-16 -
Spuistraat 13 - DEN HAAG.
VERDER IN ALLE STEDEN.

□ HEEREN- en KINDERKLEEDING □
□ UITRUSTINGEN □
□ HOEDEN HEMDEN ONDERGOEDEREN □

C. FORTMANN,
SPUISTRAAT 10, DEN HAAG.

GROOTSTE KEUZE

in TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS, VORKEN,
:- MESSEN, LUXE en HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN. :-
Verzendingen onder garantie van gawe overkomst.

H. ZUMPOLLE VEENESTRAAT 29
Telefoon No. 4105

Specialiteit in KOFFERS, LEDERWAREN, REISARTIKELEN.

SPECIALE AANBIEDING:

Gepantserde Hutkoffer, met 1 bak, lang 100, breed 50, hoog 36 cM. f 9.75
Dezelfde Koffer, met 1 bak, hoog 40 cM. (voor de nieuwe schepen) 10.75
Gepantserde Mailkoffer, met 1 bak (voor het bagageruim) lang 100, breed 50, hoog 50 cM. 11.50
Gepantserde Bockenkoffer, 50 en 50 cM. 6.25

ZENDINGEN NAAR INDIË ELKE WEEK.

L E E R S T E
R O T T E R D A M S C H E
R O T T E R D A M,
Oudehavenkade No. 1, Plan C.
Hoofdvertegenwoordiging in Nederl.-Indië:
De Heeren VAN HEUSDEN en MEES,
Kali-Besar, Batavia.
Zeer vrijgevege Polisvoorwaarden.
V E R Z E K E R I N G.

VAN BOMMEL

-o- VLAMINGSTRAAT 8-10. -o-

DAMES- en HEEREN-
MODE-ARTIKELEN
HANDSCHOENEN
Tasschen - Theatershawls

Kerst-Geschenken

KANTOOR. Vluggen en degelijke opleiding.

Firma OUWERLING, De Ruijterstr. 46. Tel. 7146.

MACHINESCHRIJVEN, verschillende machines, f 10.— het geheel.

STENOGRAFIE, cursussen (f 10.—) en privaattlessen.
BOEKHOUDEN in cursussen f 2.50 per maand.
Ochtend-, middag- en avondlessen.

Piet Heinstraat 193.
Telef. 5262 HAAG.

Steeds nieuwste garneringen.
Aangename gelegenheid tot het doen Uwer inkoop.

en oranjebloesems. Al spoedig vonden zij een rijk en boven in Granoula namen zij twee kamers, die op het dal uitzagen en bleven daar den geheelen dag rustig zittend.

Eensklaps zei hij tot haar:

— Nu ben je voor mij geen verschijning meer, maar werkelijkheid.

Hij staarde in haar altijd eenigszins droevige oogen. Daarin was iets, dat hij nog nietkende, iets raadselachtigs, waarvoor hij bijna terugdeinsde.....

Hoe dichter zij bij Parijs kwamen, des te voller werden de spoorweg-coups. Riedhammer vond het vreeselijk, dat hij de vrouw die hij liefhad, zoo tusschen andere vreemde menschen in moest zien zitten. Zij had koortsachtig roode lippen en eigenaardig bleke handen. Te Macon stapte een kennis van Riedhammer in, de Fransche gezant uit Hongkong. Diens opgewekt gesprek amuseerde Jeanne en bracht ook Riedhammer op zijn gemak.

De Franschman vertelde zeer grappig van de havendouane te Marseille, die hem bepaald onder quarantaine had willen stellen, omdat hij uit Oost-Azië kwam, waar de pestziekte heerschte, en hoe hij hun toch ontsnapt was.

men. Ook de verzorging ingeval van ziekte is goed en kenmerkt zich door welwillendheid en zachtheid van de zijde der verplegers.

De Inlandsche ouders schrikken nog steeds bij het hooren van het bericht, dat hun zoon in het hospitaal is opgenomen. Zulk een opname wordt door hen bijna gelijkgesteld met het brengen van hun kind naar het graf.

Toch bestaat voor zulk een vrees totaal geen aanleiding. Aldus verzekert schrijver.

De behandeling in het hospitaal laat werkelijk niets te wenschen over en geschiedt in elk geval in het belang van een oordeelkundige verpleging en spoedige genezing van den patiënt.

De ouders kunnen zich immers altijd door navraag bij de leerlingen van een en ander overtuigen en anders persoonlijk en plaatselijk den stand van zaken opnemen.

In het belang van een behoorlijke ontspanning der leerlingen zijn de noodige voorzieningen genomen. Er is een ontspanningslokaal met biljart en geschikt voor andere spelen, terwijl limonade, mineraalwater en gebak verkrijgbaar wordt gesteld.

Na met gunstigen uitslag het eindexamen te hebben afgelegd, ontvangt de leerling den titel van Inlandsch arts.

De bezoldiging bedraagt f 150 per maand, met drie jaarlijksche verhoogingen van f 25 's maands tot een maximum van f 250.

Met een gerust hart kunnen de Inlandsche ouders hunne zonen aan de leiding van de Directie der Slavia toevertrouwen. Zoo besluit schrijver.

WAT DE CHINEES VERTELT.

De opvoeding van Z. M. den Keizer van China, Hsuan-Tung (ontleend aan de Ho Po van 4 Oct. 1911, no. 440).

In aansluiting aan hetgeen reeds in Het Kol. Weekblad van 26 October no. 43, is medegegeend met betrekking tot de opvoeding van den jeugdigen keizer van China (8 Februari 1906), volgt thans hieronder de inhoud der beschikking van 10 Juli 1911 (15 Lakgwe 2462) waarbij door H.M. de keizerin-weduwe, met name Lung-Ju, aan den prins-regent *) onderwerpelijk de noodige voorschriften zijn gegeven.

In dat schrijven wordt in de eerste plaats de aandacht gevestigd op de moeilijke omstandigheden, waaronder de jeugdige keizer de vorstelijke waardigheid heeft aanvaard, terwijl daarna wordt gezegd dat H.M. thans het oogenblik gekomen acht om Z. M. deugdelijk te onderrichten, opdat de zware taak, welke op zijn schouders zal rusten, naar behooren zal kunnen worden vervuld.

H.M. heeft de zevende maand (Tjitgwe) van dit jaar voor het begin van dit onderricht uitgekozen en haren sterrenwicheelaars verzocht een gunstigen dag uit te kiezen, terwijl verder is vastgesteld dat het onderricht in het paleis Juching zal worden gegeven door de heeren Lu-Yun-Hsiang, Groot-Secretaris, en den Onder-Voorzitter Chen-Pao Chen.

Het onderwijs zal door hen grondig en met behoorlijke voortvarendheid worden gegeven en al die vakken omvatten, welke in de toekomst nuttig kunnen zijn en een grondslag kunnen vormen, waarop later zal kunnen worden voortgebouwd. Vooral zullen zij duidelijk laten uitkomen al die oorzaken welke een geleidelijke ontwikkeling van het land kunnen bevorderen, evenals de omstandigheden die tot na-deel daarvan kunnen strekken of haar in den weg staan.

De geschiedenis van alle vreemde landen moet daarbij in het oog worden gehouden, opdat deze Z.M. tot leering strekke en hijzelf tot voorbeeld zal kunnen dienen. Op dit oogenblik, nu de betrekkingen met alle vreemde landen zich uitbreiden, is het van het hoogste gewicht dat Z.M. een goed overzicht krije van de verschillende bestuursstelsels en in het bijzonder van die landen waar de constitutionele regeeringsvorm in werking is. Dat de wijze lessen van den profet Kong-Hoe-Tjoe daarbij niet uit het oog mogen worden verloren en ter harte zullen worden genomen, spreekt vanzelf, waar het feit algemeen bekend is, dat die wijze lessen de waarheid en oprechtheid bevorderen en het karakter der menschen veredelt.

Bij een stipte opvolging dezer voorschriften zal Z. M. de Keizer in staat zijn eenmaal met bekwaamheid en kracht het land te regeeren en dit een voorspoedige geleidelijke ontwikkeling schenken.

De prins-regent staat aan het hoofd van alles en van allen die aan de opvoeding van Z. M. den keizer in het paleis van Juching verbonden zijn.

Voor het onderwijs in het Manchuetterschrift en

de Manchu(Boan)-taal, welke van af den oorsprong aan de dynastie verbonden is geweest, wordt ter beschikking van Z. M. gesteld de waarnemend luit.-generaal I-K o-T a n.

De Chineesche Vereeniging „Khong-Seng-Hwee” ter hoofdplaats Makasser. — Van Makasser schrijft men aan de redactie van de Perniagaan van den 3den October no. 221, dat de Chineesche vereeniging Khong-Seng-Hwee aldaar, zich in een voortdurenden bloei mag verheugen.

Voorzitter dier vereeniging is luitenant Ang-Goan-Seng, ten wiens huize bijna elken avond samenkomsten plaats hebben, en waar men tracht zekere Chineesche werken van godsdienstig karakter over te zetten in de Maleische, Makassaarsche en Boegineesche talen.

Op die wijze wil men aan de Chineesche jongeren de gelegenheid schenken eenige kennis van den Chineeschen godsdienst op te doen.

Hoewel het aantal leden toeneemt is niettemin versterking van de kas der vereeniging noodzakelijk in verband waarmede door den kapitein Thoen-Liong Hoei circulares zullen worden rondgezonden met het doel de Chineesche gemeente op te wekken, van hare daadwerkelijke belangstelling blijk te geven. Volgens mededeeling van denzelfden berichtgever zijn te Makasser vele Chineezen aanwezig, die geldelijk niet vermogend genoeg zijn om hunne kinderen naar de Chineesche school van de Jong-Chineesche vereeniging te zenden.

Voor elk kind wordt daàr minstens f1 per maand betaald.

Kostelooze toelating heeft niet plaats, zoodat de armste Chineesche kinderen ter hoofdplaats Makasser van onderwijs zijn ontbloot.

Persdelict. — Blijkens mededeeling in de Perniagaan van 4 October 1911 no. 222, heeft de Raad van Justitie te Batavia, bij vonnis van dien dag en in overeenstemming met den eisch van den Officier van Justitie, den heer Phoa-Tjoen-Hoaij, wegens overtreding van het Persreglement, veroordeeld tot 6 maanden gevangenisstraf.

De veroordeelde stelt zich voor in appel te gaan.

Registratie van Nederlandsche onderdanen van Chineeschen landaard in China. — De Pemberita Betawi van 4 October j.l. no. 226, meldt, dat de Chineesche minister van Buitenlandsche Zaken aan den Nederlandschen gezant in China het voorstel heeft gedaan, de namen op te geven van die Chineezen, die Nederlandsche onderdanen zijn.

Onder toezending van de verlangde opgave over de laatste drie maanden opgemaakt door de Nederlandsche consuls te Amoj en Swatow, werd door den gezant tevens aan den minister van Buitenlandsche Zaken kennis gegeven, dat de verschillende Nederlandsche consuls ten deze reeds instructies hadden ontvangen. Wanneer binnen den bij de naturalisatiewet vastgestelden termijn geen bezwaren zijn ingebracht, zullen de geregistreerde lieden door de Chineesche regering als Nederlandsche onderdanen worden beschouwd. De Chineesche ambtenaren zullen aan het einde van elk kwartaal de namen, woonplaatsen en functiën dier lieden onderzoeken, opdat zij naar behooren zullen worden behandeld en mogelijke herwikkelingen zullen worden vermeden.

De Ned.-Indische Chineesche studeerenden te Nanking. De Perniagaan van 9 November j.l. no. 252 meldt dat door den heer Lauw Tjeng Kit, hoofdagent van de Shanghai Life Insurance Coij Ltd. (Hoe Jong Poo Sioe Kongsj) te Batavia het draadbericht van Shanghai is ontvangen, waarin kennis wordt gegeven, dat de Ned.-Indische Chineesche studeerenden van de Hoe Jong Poo Sioe Kongsj een beschermplaats is gegeven in het vermelde bureau te Sanghai, en dat voor hun onderhoud zorg wordt gedragen. Tevens werd verzocht het bericht met spoed over te brengen aan de ouders en vereenigingen enz.

Hieruit zou blijken, dat, met het oog op den ernstigen politieken toestand in China, de Shanghai Life Insurance Coij Ltd. hare beschermende hand heeft uitgestrekt over een deel onzer Ned.-Ind. Chineesche studeerenden, zonder dat daarom is gevraagd en dat Nanking in handen van de opstandspartij is geraakt.

De Chineesche vereeniging Hoe Sing Tjong Hwee van de Jong-Chineesche vereeniging te Batavia is van een en ander op de hoogte gebracht, terwijl de Shanghai Life Insurance Coij bij wijze van advertentie een mededeeling in de Perniagaan heeft geplaatst waarbij de ouders wordt kennis gegeven, dat de jongelieden het allen goed maken.

Van de andere jongelieden wordt nog bericht verwacht.

P. ABRAHAMSON,

A HOFJUWELIER, A

VEENESTRAAT 27. SPUISTRAAT 56/58. PRINSESTRAAT 34.
Tel. 2515. Tel. 40. Tel. 2823.

— DEN HAAG. —

INKOOP tot de hoogste waarde van INDISCHE BRILLANTEN, DIAMANTEN, GOUD, ZILVER en PLATINA. TAXATEUR.

Voor gemeubileerde Woningen

wende men zich tot de Firma

N. V. W. CORSMIT BROSSOIS & Co.

Korte Voorhout 12^A - Tel. 811 & 6423

die altijd Woningen beschikbaar heeft

— om direct te betrekken. —

Meer dan 100 tevredenheidsattesten ter inzage

A. SCHARENBERG,

HOFLEVERANCIER.

NIEUWZILVER- EN NIKKELWERKEN

HUISHOUELIJK LUXE

TELEPH. INTERC. 2443.

HOOGSTRAAT 15, - 's-GRAVENHAGE.

NIET DUURDER, WEL BETER DAN ANDER BROOD

ONVERPAKT BROOD is
ONHYGIENISCH
ONSMAKELIJK
ONZINDELIJK

SUMMUM LUXE-BAKKERIJ
TEL. 1035
PRINSEGR. 126

KOSTKINDEREN.

Bij onderget., oud-hoofdonderw. (gep. O.-I. Ambten.) te ARNHEM, bestaat gelegenheid tot plaatsing van een paar schoolgaande kinderen.

De schoone omstreken, de gezonde ligging en de vele onderwijsinrichtingen doen vele Indische families zich hier vestigen.

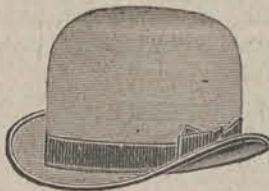
Toezicht op de studie verzekerd.

S. J. H. VAN MERKOM,
DULLERTSTRAAT 1 - ARNHEM.

Perry & Co.

Plein - DEN HAAG

KAMMEN & BORSTELS

HOEDEN EN PETTEN

A. J. KÖNIG,

Schoolstraat 26.

Ruime sortering in alle prijzen.

MEUBELFABRIEK.

BREDA.

BOSCHRIJKE OMGEVING.

WONINGINRICHTINGEN

— in huur. —

Groote Markt 50. P. HEIJMAN.

BEHANGERI.

*) Volgens ontvangen berichten in de Europ. dagbladen thans afgetreden onder toekenning van een jaargeld van 50.000 tall.

Van Vreemde Koloniën.

De Fransch-Duitsche overeenkomst.

Chacun a deux patries; la sienne et la France. Ik weet niet meer door wien deze bewering is ten beste gegeven, maar wanneer men waarneemt hoe alles wat in Frankrijk gebeurt en gedaan wordt de belangstelling sterker trekt en meer levendig besproken wordt dan overeenkomstige gebeurtenissen en daden in andere landen, zou men, voor ons land althans, geneigd zijn hier eenige aanwijzing voor het recht van bestaan der stelling te vinden. Zoo ook nu weer bij de verklaringen door de toongevende staatslieden naar aanleiding van de Fransch-Duitsche Afrika-overeenkomst.

Wat in Berlijn en Londen gezegd is, is veel minder besproken in de sociëteit, in gezelschap, op de wandeling, dan het debat in de Fransche Kamer.

Het is waar, de jongste behandeling in het Fransche parlement heeft inderdaad ook een betekenis, welke die in geen andere bijeenkomst gehad heeft. Hier moesten de geopperde theoriën op eene stemming uitloopen, en die stemming zou over het te-niet doen of bevestigen van de overeenkomst van 4 November beslissen. Maar zij die het pleidooi van den ouden graaf De Mun, om de behandeling der zaak uit te stellen, bespraken alsof de daarin geuite gezichtspunten een nieuwe horizon hadden geopend, dachten meerendeels niet in de eerste plaats aan den invloed, welke het op de eindstemming zou kunnen hebben.

Ook in de minder handige redevoering, door den Minister van Buitenlandsche Zaken, De Selves, gehouden, en in de zeer goede, waardoor de Min. v. Koloniën, Lebrun, de weifeling der Kamer, voor zoover deze bestaan mocht hebben, wist te overwinnen, werd niet de diepe betekenis vóórop gezet, van een voorlooper der eindstemming. Wij weten niet precies te zeggen wat er den doorsnee-Nederlander meer over deed spreken, dan over de toch bepaald hooger staande redenen van Edward Gray en Bethmann-Hollweg, die nog het voorrecht van meerdere nieuwigheid hadden. De Selves heeft ons in eenige opzichten waarheid en verlichtsel beter doen onderscheiden, dat is zijn verdienste geweest.

Frankrijk stelde voor een bespreking met Duitschland dadelijk drie voorwaarden. De vriend en bondgenoot zou op de hoogte worden gehouden van het verloop. De akte van Algeciras zou mede er in betrokken worden. Duitschland zou als vergoeding voor hetgeen het aan invloed meende in te boeten geen gebied in Marokko verlangen.

Bij het bieden en loven over gebied in Togo, Kameroen, Gaboen of Kongo, is de toestand inderdaad kritiek geweest; de gevonden oplossing moet als een gelukkige uitkomst worden toegejuicht. Een punt van niet te miskennen betekenis is, dat mogelijke geschillen betreffende de verdere Kongo-afwikkeling voor het Haagsche Hof van Arbitrage zullen komen.

De Fransche regeering heeft er nooit over gedacht het recht van voorkeur op Belgisch Kongo prijs te geven.

De overeenkomst geeft Frankrijk volle vrijheid van handelen in Marokko, en geeft Duitschland daar geen enkel voorrecht boven eenige andere mogendheid.

Daar de motie De Mun verband hield met de onderhandelingen, die met Spanje gevoerd worden, ging De Selves hierop ook in en dit was zeker niet het minst belangrijke deel zijner verklaringen. Frankrijk heeft ten koste van aanzienlijke offers een nieuwen toestand in Marokko verkregen; Spanje zal in de voordeelen hiervan deelen, maar moet dan ook in de offers willen deelen. Bij den eisch hiertoe moet Sp.'s waardigheid worden ontzien, de besprekingen mogen niet anders dan in vriendschappelijken geest worden gevoerd.

Evenmin nieuw, maar wel duidelijk en teekenend, was de uiteenzetting van den Minister van Koloniën van hetgeen aan gebied wordt afgestaan. Dit was in deze een punt van overwegend belang, omdat afstand van Franschen grond niet mag plaats hebben zonder goedkeuring van het Parlement, en deze motiveering dus, hoewel gericht tegen de motie De Mun, eigenlijk reeds de eindstemming betrof. De bewering dat het Fr. aequatoriaal-Afrika in drie van elkander gescheiden stukken wordt verbrokeerd, sprak de minister tegen door op de Kongo- en Oebangi-rivieren als gemeenschapsmiddelen te wijzen. De aan D. te geven terreinen omvatten 50.000 vierk. K.M. moerasstreken, 60.000 idem maagdelijk woud en 100 à 120.000 idem bebouwbaren grond. Frankrijk doet van geen groote belangen afstand. De regeering zal een program overleggen tot reorganisatie der overgebleven nog zeer uitgestrekte bezittingen in Midden-Afrika.

De stemming, die de motie De Mun met 418 tegen 98 stemmen verwierp, is door het verloop dat 't debat zoo genomen had, al 'n aanwijzing geworden

voor de eindbeslissing; hetgeen echter niet wegneemt dat der regeering harde kritiek niet gespaard is gebleven. Zelfs de schitterende rede, waarin Millerand eigenlijk alle conclusiën van De Selves kwam beamen, deelde chemin faisant harde vermaningen uit.

De minister-president, Caillaux, heeft, door de verwijzing naar antecedenten van afstand van land om politieke wenschen vervuld te krijgen, en door de verdediging van het beginsel der open deur, als het eenige, dat in overeenstemming is met de moderne begrippen van handelsverkeer, het schip, door den storm heen, ten slotte naar behouden haven gelooft.

Maar de goedkeuring van de Berlijnsche overeenkomst zal geen succes worden, waardoor de tegenwoordige regeering haar zetel vaster zal voelen staan.

De partijen willen den vrede, dat mag men uit het debat lezen, dat is de goede boodschap, maar tevreden is men in Frankrijk eigenlijk evenmin als in Duitschland. De afrekening komt later.

Wij hadden het vroeger al geschreven; de meeste Nederlanders zullen er eerst van overtuigd zijn nu het in het Fransche Parlement is blootgelegd.

BRITSCH-INDIË.

De durbar heeft verrassingen gebracht. Gaf The Times of India van 2 December een illustratie van 't eerste standbeeld in Indië, opgericht voor den koning-keizer; gaf de Lond. Times (Weekly ed. 15 Dec.) een duidelijke plaat van de gefinancierde tentenstad bij Delhi, brachten telegrammen uitvoerige mededeelingen over het aantal der naar de durbar toegestroomde honderdduizenttallen en over den wedijver in luister en pracht; in dit alles is niet de clou te zoeken van het wondervol vertoonen dezer keizerskroning. Koning George zou een rede houden, natuurlijk. Die rede zou ongeveer tegelijkertijd voor-gelezen worden, in het Engelsch of in de landstaal, op alle districtshoofdplaatsen. Die rede was dus lang vooruit opgesteld, in overleg met de toonaangevende Britsche ministers, en in groot aantal verspreid als geheim stuk, maar uitgelekt was de verreikende strekking ervan niet; misschien wel omdat niemand iets anders verwacht had dan een gelegenheidspeech. Zoo weinig was men er op voorbereid dat de bedoeling niet dadelijk begrepen, ja, door velen aanvankelijk zelfs verkeerd begrepen is. Ook voor het Br. parlement was het een overrompeling.

De vorst deelde mede, dat de hoofdstad van Br.-Indië van Calcutta zal worden overgebracht naar Delhi. De verdediging van Bengalen in twee gedeelten, waarbij Oost-Bengalen met Assam vereenigd werden, is herroepen, Bengalen wordt weer één. Het land waar 40 millioen Indiërs wonen, in een ongelukkige proef, die veel ontstemming heeft gebracht, door lord Curzon verdeeld, zal voortaan een gouverneur-generaalschap vormen met een eigen wetgevende vergadering. Het gebied van Behar, Chota Nagpoer, Orissa, welks bevolking mede in een eenheid te groepeeren is, wordt een afzonderlijk luitenant-gouverneurschap, dat ook zijn wetgevende vergadering krijgt. Assam, voor zelfbestuur nog niet rijp geoordeeld, wordt een hoofdcommissariaat, dat rechtstreeks onder het Ind. opperbestuur komt te staan.

Daar de strekking van den maatregel niet uitvoerig in de verklaring van den koning-keizer kon worden uiteengezet, en daar deze voor velen eerst duidelijk is geworden door de nadere toelichting door de Indische regeering verstrekt, is het wegnemen van den bestuurszetel van Calcutta, de tegenwoordige hoofdplaats van Bengalen, om hem naar Delhi in Punjab te brengen, eerst opgevat als een nieuwe achteruitstelling van de Bengaleezen, die zich in de laatste jaren in menig opzicht en op zeer duidelijke wijze ontevreden hadden getoond over gemis aan invloed op den loop van zaken in hun eigen land. Maar de regeeringsuiteenzetting heeft daarna een blik gegund in het verschiep, dat de Britsche staatslieden voor Indië wenschen te openen; en nu zijn velen anders gaan oordeelen, alleen Calcutta protesteert heftig. In verloop van tijd zal het verlangen van vele Indiërs naar een ruimer aandeel in de regeering bevrediging moeten vinden. Hiertoe zal aan de onderdeelen geleidelijk een grooter mate van eigen bestuur zijn te verleenen, met het einddoel, dat alle provinciën zelfstandig zullen worden in eigen bestuursaangelegenheden, terwijl de Indische regeering de leiding der algemeene zaken en het algemeen toezicht zal behouden. Daarom is Delhi, gelegen in het Mahomedaansche gebied, dat nog niet voor zelfbestuur in aanmerking komt, verkozen boven Calcutta, waar de ontwikkeling van het Beng. eigen-bestuur niet belemmerd moet worden, door de aanwezigheid van den onderkoning.

Zal de maatregel aan de verwachtingen beantwoorden, zullen de financiën ruimgenoeg vloeien voor de hervormingen, waarvan de eerste stap, de overbrenging van het bestuur, alleen reeds op L 5.000.000 wordt geschat, wie zal zich aan voor-

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.

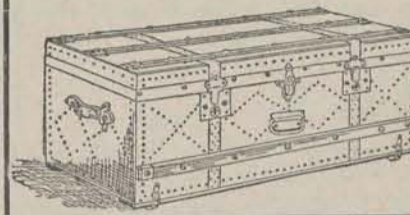
welbekend bij allen die met verloop in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42^B, boven Maison KRUL.
Telefoon 6318.

TALEN: DUIJSCH, ENGELSCH, FRANSCH, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.

Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.

W. POPPINK, :- :: TELEFOON No. 4485.

Prins Hendrikstraat 141-143, Den Haag.
Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f 12.50. Voor de hut 100 cM. lang, 50 cM. breed, 36 cM. hoog, m. bak f 11.50. Voor de hutten der nieuwe dooten 100 cM. lang, 50 cM. breed, 40 cM. hoog, m. bak f 12.—

RIPPEN

**PIANOHANDEL
PIET HEINSTRAT 42
ELANDSTR. 17 TEL. 4683**

VERHUREN STEMMEN

**J. VAN MOORSEL,
SCHOOLSTRAAT 27 - Telefoon 2014.**

**EERSTE HUIS in Stoffen,
Katoentjes en Flanellettes.**

Specialiteit in Witte Goederen en Lingerie's.

**NOORDEINDE 58
DEN HAAG.**

**E. Hillmer,
HEEREN MODEARTIKELN
en HOEDEN.**

**DEN HAAG
NOORDEINDE 58.**

TECHNISCH INSTITUUT

ter opleiding voor de examens van Opzichter bij den Rijkswaterstaat en Burg. Bouwkunde, met Internaat voor jongelieden, uit Oost- of West-Indië.

's-GRAVENHAGE - Raamstraat 27.
Directeur: Architect J. M. L. LOTZ, Leraar M. O.

Voor informatiën zich te vervoegen bij de Vereen. „OOST EN WEST” te 's-Gravenhage.

Au Corset Français.

**DEN HAAG
PRINSESTRAAT 98
Telefoon 5546.**

**LEIDEN
VISCHMARKT 7
Telefoon 11.**

**= CORSETTEN OP MAAT. =
W. J. M. FREDERIKS Corsetière.**

**W. KALDENBACH - 2e Sweelinckstr. 111
DEN HAAG.**

**ATELIERS VOOR HET ONTWERPEN VAN
EENVOUDIGE, GOEDKOOPE EN SMAAKVOLLE
WONINGINRICHTINGEN.**

Teekeningen en begrotingen gratis voor belanghebbenden.

**W. P. VAN BERGEN HENEGOUWEN.
STRIJKINSTRUMENTEN in ruime keuze.**

Vertegenwoordiger van:
W. E. HILL & SONS - London.

ANNA PAULOWNASTRAAT 41 - HAAG.

spellingen wagen? Maar erkend zij in elk geval, dat de koning-keizer een poging heeft gedaan om de teekenen des tijds te begrijpen en de politiek van zijn keizerrijk daarnaar te richten.

Hierin ligt de groote betekenis van de daad te Delhi, eerst geopenbaard in woord, dadelijk bevestigd door de legging van den eersten steen der regeeringsgebouwen voor de nieuwe hoofdstad.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Het Aruba-Nummer van Neerlandia.

Het December-nummer van Neerlandia, orgaan van het Algemeen Nederlandsch Verbond, is een Aruba-nummer, zooals er vroeger al nummers gewijd zijn aan de Bataklanden, Suriname, Curacao en Bonaire. Wij hopen later hierop terug te komen.

Over Celebes.

Het jongste Nummer van het Tijdschrift voor Economische Geographie bevat een uitgebreid artikel over het Gouvernement Celebes en Onderhoorigheden en zijn hoofdplaats Makassar, door Mr. F. Vorstman.

Er op wijzende, dat sedert eenige jaren de belangstelling voor de zoogenaamde Buitenbezittingen stijgende is, verwondert het schrijver dat op Celebes echter nog zoo weinig oog is gevestigd. Zijn in hoofdzaak aan officiële gegevens ontleend artikel, bedoelt dan ook belangstelling te wekken voor een gewest, dat een groote toekomst heeft, mits men het zijn vertrouwen wil schenken. In groote trekken is naar zijn meening die toekomst van Celebes afhankelijk van de volgende desiderata:

Volledig onderzoek van den bodem uit een oogpunt van land- zoowel als van mijn- en boschbouw; aanleg van nieuwe wegen, die de vruchtbare streken met de havenplaatsen verbinden, en verbetering van de bestaande wegen (geschiktmaking voor automobiilverkeer); ruime beschikbaarstelling van gronden voor de groote cultures en aanmoediging van het kapitaal zich bij den landbouw te interesseeren; verbetering der gronden, waar noodig, door irrigatie en verbetering van den veestapel.

De Rijsche Zending op Borneo.

In het tijdschrift „De Rijsche Zending (Nrs. van Nov. en Dec.) wordt in herinnering gebracht dat het in dit jaar 75 jaren geleden is, dat het Rijsche Zendingsgenootschap zijn intrede op Borneo heeft gedaan. Hoewel dit jubileum met lof en dank aan God gevierd kan worden, zooals de schrijver zegt, achten wij het resultaat van 75 jaren arbeid niet bijster groot. Kan n.l. hetzelfde zendingsgenootschap met groote voldoening wijzen op zijn werk op Sumatra, waar thans als resultaat van een halve eeuw werken 100.000 Inlanders het Christendom belijden, op Borneo bedraagt dit aantal slechts 2000.

Als oorzaken dier groote verschillen noemt schrijver: de dun gezaaide bevolking en de groote afstanden; dan de heidensche volksdeelen van de Dajakkers, die niet alleen vermengd zijn, maar heelemaal overstromd door de Maleisch-Mohammedaansche bevolking, die verreweg de sterkste is. Groote streken, die uitsluitend door den Islam beheerscht worden, zijn voor het zendingswerk nog bijna heelemaal gesloten. Daarbij een heidendom, dat door zijn onzedelijken dienst zijn aanhangers ontzenuwt en veel meer demoraliseert dan het beruchte koppensnellen; en ten slotte nog de levensvoorwaarden van het volk. Niet tegenstaande het vele water, hebben zij nog niet eens rijstvelden. Veel liever trekken zij in het bosch, gedreven door het zigeunersbloed, dat nu eenmaal in hen zit, zooals een zendeling zeide, om daar levensmiddelen te zoeken.

Gouvernements-accountant in Indië.

In het December-Nummer van de Accountant, het orgaan van het Nederlandsch Instituut van Accountants, gevestigd te Utrecht, onderwerpt de heer D. J. Bonnerman „De voorloopige instructie voor den gouvernements-accountant in Ned.-Indië” aan een bespreking. Den ontwerper dezer instructie wordt door den schrijver alle lof toegezwaaid, die nimmer een juistere uiteenzetting van de taak van den accountant heeft aangetroffen.

Malaria in stranddesa's.

No. 5 van den loopenden jaargang van het Indologenblad bevat o.m. een uit Pasoeroean gedagteekend opstel over malaria in stranddesa's op Java, dat den lezer een idee geeft van de verwoestingen welke die ziekte kan aanrichten en de middelen welke het gouvernement toepast om deze te beperken, waarbij van de zijde der bevolking nog veel te weinig medewerking wordt ondervonden. Men kan zich in Europa bijna geen voorstelling maken van het aantal slachtoffers door de malaria somtijds gemaakt;

de mededeeling, dat in één desa van 1931 zielen in één enkele maand 78 sterfgevallen voorkomen (dat is p.l.m. 25%) spreekt meer dan heel boekdeelen.

Ook bevat dit Nr. een zeer waardeerend artikel over Prof. Dr. J. J. M. de Groot, die de Leidsche Universiteit gaat verlaten om in Berlijn een professoraat te aanvaarden.

Bijbelvertaling in Inlandsche talen.

In het juist verschenen verslag van het Nederl. Bijbelgenootschap te Amsterdam over 1910, worden, evenals in vorige jaren, ook mededeelingen gedaan omtrent vertalingen van den bijbel in Inlandsche talen van den Archipel, waaraan het volgende is ontleend:

De bijbelvertaling in het Niassisch is tot een eind gekomen. De vertaler, zendeling H. Sunderman, bevindt zich in Europa tot het corrigeeren der drukproeven.

De heer H. C. Klinkert bezorgde een herdruk van het Boek der Psalmen in het Maleisch, terwijl ook een herdruk verscheen van het Oude Testament, vertaling van Leidekker.

Een vertaling van het Evangelie van Markus in het Mentawiesch, van de hand van wijlen zendeling Lett, is ter perse.

Het Evangelie naar Matthes, door zendeling Neumann in het Karo-Bataksch vertaald, kwam gereed.

De druk der Bijbelsche geschiedissen van het Nieuwe Testament in het Windessisch is voltooid. Die van het oude Testament zijn op de pers.

Verslag te Semarang'sche jaarmarkt-tentoonstelling.

We ontvingen alsnog het: Verslag van de Eerste Semarang'sche Jaarmarkt-Tentoonstelling 1908. (Batavia, Landsdrukkerij 1911.)

Dat we op dit verslag, hetwelk drie jaren nadat de tentoonstelling heeft plaats gehad verscheen, de aandacht vestigen, is niet zoozeer om den inhoud van den verouderden tekst, dan wel om de 45 daaraan toegevoegde platen, die een blijvend beeld geven van genoemde tentoonstelling.

Een en ander over het Leger des Heils op Java.

Het Leger des Heils, sedert 1894 op Java werkzaam, is vooral gedurende de laatste jaren op den voorgrond getreden. Te Semarang, waar het hoofdkwartier is gevestigd, bevindt zich ook een inrichting voor zieke en behoeftige Javanen, die behoren tot de ongelukkigste der bevolking. Die menschen blijven, naar gelang van hun toestand, eenige weken of maanden in de inrichting en keeren, na geneezzaam te zijn hersteld, en op krachten te zijn gekomen, naar hun woonplaats terug, of er wordt voor gezorgd, dat zij elders een bestaan kunnen vinden. Aan deze inrichting is een geneesheer van het Leger verbonden, die ook als oogspecialiteit een zeer uitgebreide praktijk heeft onder de Javanen.

In Mei 1907 opende het Leger te Semarang een Reddingshuis, een Tehuis voor vrouwen en meisjes. Te Pati heeft het een Tehuis voor verwaarloosde Javaansche meisjes, die op weg waren om uitgeworpenen der maatschappij te worden. Te Pelangtoengan is nu ook een leprozeninrichting gevestigd (door het Gouvernement bekostigd). Verder heeft het Leger een kweekschool voor Javaansche Heilsofficieren en te Weltevreden, Semarang, Soerabaja en Kota Radja militaire huizen onder zijne leiding. Het allernieuwste is zeker wel de kortelings geopende Arbeidsbeurs.

Steeds breidt het Leger des Heils zich in Indië uit. De laatste statistiek vermeldt 80 officieren waarvan 17 Inlandsche, 15 korpsen, 8 buitenposten.

Het bovenstaande is een uittreksel van het hoofdstuk „Het Leger des Heils”, opgenomen in het juist verschenen werk:

Christelijke Arbeid. Officiële gids van stichtingen en verenigingen die in Nederl.-Indië Christelijken arbeid verrichten, bewerkt onder toezicht van Jonkvrouwe H. B. de la Bassecour Caan. Tweede druk ('s-Gravenhage, Js. Bootsma), een fraai geïllustreerd, bijna 400 bladz. tellend, boek, dat voor den bijna bespottelijk lagen prijs van f 0.60 (gebonden) verkrijgbaar is gesteld.

De Soenda-expeditie.

De wetenschappelijke expeditie van Dr. Elbert in het Oostelijk gedeelte van den Indischen Archipel is meermalen in de Ind. dagbladen en ook in Het Kol. Weekblad, aan de hand dier bladen, besproken.

Thans is het eerste deel van de uitkomsten dier expeditie verschenen. Het bevat tal van platen, illustraties en een tweetal kaarten, en behandelt Lombok, de Toekang-Besi-eilanden, de eilanden Moena, Boeton en Zuid-Oost-Celebes. De volledige titel luidt:

„Die Sunda-Expedition des Vereins für Geographie und Statistik zu Frankfurt am Main. Von Dr. Johannes Elbert, Leiter der Expedition. Festschrift zur Feier des 75-jährigen Bestehens des Vereins. Band I. (Frankfurt am Main, H. Minjon. 1911.)

VERKOOPHUIS

GROOT

HERTOGINNELAAN 103 DEN HAAG

Tramhalte lijn 3 :: VALERIUSSTRAAT.

Eenig adres voor hen die zich goed en voordeelig van nieuwe of TWEEDEHANDS-MEUBELN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND van 10-4 uur.

HOTEL VAN ZEBEN - Café Restaurant,

Wagenstraat 44, TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met ONTBIJT vanaf f 1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f 0.50, DINERS vanaf f 0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.

Aanbevelend, v. ZEBEN.

S. J. ROTTEVEEL,

Galileïstraat 58. — Telefoon 3197.

Koloniale waren, Comestibles.

Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

A. J. VELLEKOOP,

— ENGLISH TAILOR. —

Uitrustingen voor Oost- en West-Indië.

REGENTESSELAAN 74,

— 's-GRAVENHAGE. —

Hotel-Pension INSULINDE.

Pension- en Hotel-verblijf,
Bankplein 2, Tel. Int. 1486,
DEN HAAG - (HOLLAND).

Firma OFFERHAUS & DE WAARD

(APOTH. ASS. N.W.)

Magazijn van Verband- en Ziekenverplegings-Artikelen.

BINNEN- en BUITENLANDSCHE GENEESMIDDELEN enz.

Depôt van SUEZTHEE.

Geneeskragtige Wateren & Eau de Colognes.

COPERNICUSPLEIN 16 hoek VALKENBOSCHLAAN DEN HAAG.
Telefoon 4353.

Gescher & Kemper

DEN HAAG - VLAMINGSTRAAT 22.

Tapijten - Meubelen

BRANDSTOFFEN.

F. BREURE & ZOON

HOFLEVERANCIERS,

TOLLENSSTRAAT 23-25 VALERIUSSTRAAT 6

-- Telefoon 1880. -- -- Telefoon 3331. --

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 50: Een Duitse studie over de tabakscultuur in Nederlandsch-Indië. — Naar aanleiding van de heeren Dr. A. H. Berkhout en T. J. Bezemer in de Indische Mercur van 5 December 1911, door J. Sibinga Mulder. (Over studie van Inlandsche talen door geëmployeerden bij landbouw-ondernemingen). — De tinproductie van Malakka. — De begroting van Suriname en Curaçao voor 1912. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en Verslagen, enz.

De opening van de Inlandsche meisjesschool te Blora (met afb.), door Soetjokro. — Het s.s. „Van Nek” verbrand (met afb.). (Weekblad voor Indië 8e jaarg. No. 30.)

Havenverbetering in Nederlandsch Oost-Indië. Makassar. — Voor drie jaren naar de Oost (vervolg), door Z. (Het Nederl. Zeewezen. 15 Dec. 1911.)

Karno en Rano, door Jonkvr. H. B. de la Bassecour Caan. Met een inleidend woord door J. Lichtart. (’s-Gravenhage, J. Bootsma.) Met illustratiën. (Bevat een elftal Indische schetsen voor de jeugd.)

Verslag van den Gouvernements-Pandhuisdienst over 1910. (Batavia, G. Kolff & Co.) Met tabellen.

Leeszaal HEULSTRAAT 17. DEN HAAG.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van ’s morgens 9 uur tot 6 uur ’s namiddags:

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabajasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, De Boodschapper, Revue économique, Indische Gids, Weekblad voor den handeldrijvenden en industriëlen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Ned. Zendingbode, Maandbericht van het Nederl. Zending-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche (Wochenzeitung für Niederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscour. En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 187, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 22 Nov. 1911;
De Locomotief t/m 21 idem;
Het Soer. Handelsblad t/m 21 idem;
De Sumatrapost t/m 22 idem;
De Sumatrabode t/m 23 idem;
Tjahaja Sumatra t/m 23 idem;
De Ind. Mercur no. 51;
Weekblad voor Indië no. 31;
Handelsberichten v/h Min. van Landbotw;
Kort Verslag Vergadering Tweede Kamer S.-G.;
Moederland en Koloniën; A. J. N. Engelenburg, De Indische Begroting voor 1912.
Onze Vloot no. 28;
Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië. Deel 66, 2de aflevering.
Reizen en trekken no. 7.

MEDEDEELINGEN.

Van de Afd. Amsterdam:

Nadat de heer C. de Vries — inplaats van den voorzitter, den heer Mr. H. Smeenge, die door eene vergadering van de Tweede Kamer der Staten-Generaal was verhinderd — den spreker met een enkel woord had ingeleid, hield de heer D. H. de Vries, Directeur der Moluksche Handelsvennootschap, Vrijdagavond 15 dezer in eene druk bezochte bijeenkomst van onze afdeling in het American-Hôtel, een causerie over Celebes, de Minahassa en de Molukken, toegelicht door een groote serie zeer fraaie lichtbeelden.

In een inleidend woord herinnerde de spreker er aan, dat de bewoners der Minahassa in de 17e eeuw zelfden de hulp der Hollanders hebben ingeroepen tegen de Spanjaarden; zij beschouwen dus de Hol-

landers als hun bondgenooten en daarom heelt Nederland bijzondere verplichtingen tegenover hen.

In 1882 kwamen de eerste zendelingen in de Minahassa; zij deden veel goed, evenals degenen, die ná hen kwamen. Van heidenen werden de inwoners tot zeer beschaafde Christenen gemaakt. Die zendelingen zijn een zegen geworden voor de bevolking.

Ongeveer een kwarteeuw geleden heet men ook de Roomsch-Katholieken tot de Minahassa toegelaten. Dat getuigt zeker van een breede liberale opvatting doch het was niettemin een fout, want men bracht er de Inlandsche bevolking, die sedert kort tot het Christendom bekeerd was, door in de war en nog erger waren de gevolgen voor de heidenen, die zich niet konden voorstellen dat er twee soorten Christendom waren. Spr. legde er den nadruk op, dat hij het werk der Roomsch-Katholieke zending, met name op Nieuw-Guinea en Flores, zeer waardeerde.

De zendelingen brachten het eerste onderwijs in de Minahassa, tot in 1881 de eerste gouvernements-school werd geopend. Thans zijn er 82. De zendingsscholen bleven bestaan daar waar geen gouvernementscholen waren. Over het algemeen kent de bevolking door dit onderwijs thans lezen, schrijven en rekenen, een unicum voor Ned.-Indië. Maar de uitgaven voor het onderwijs werden te hoog gevonden, men wilde bezuinigen, en zoo ontstond ’t plan tot conversie, welk denkbeeld evenwel niet is uitgegaan van de zending.

Men heeft de conversie laten varen en wil nu de zorg voor het inl. onderwijs, voorzover het niet bij de zending berust, opdragen aan de distr.besturen en de landschapkassen. Iemand, die met de toestanden op de hoogte is, slaat de handen in elkaar over dit voornemen, dat in de praktijk niet uitvoerbaar is.

Wat is het motief? Bij hoogstaande mannen als Gouv.-Generaal Idenburg en den Minister van Koloniën mag men geen andere oogmerken veronderstellen, dan het heil der bevolking. Het is hier geen quaestie van politiek. Maar spr. wilde er toch de aandacht op vestigen, dat de bezuiniging gaat om een bedrag van nog geen 100.000 gulden, in verhouding tot de totale uitgaven voor Indië een luttel bedrag. En dan, het betreft hier niet alleen een Minahassisch belang, maar een voor heel Nederlandsch-Indië. Want de Minahassers werken overal in den Archipel; eenigen hunner studeeren aan onze Universiteiten.

Waarom dan bezuinigen? Spreker meende dat die bezuiniging uit den booze was, en dat het hier ook raakt onze eer als koloniale mogendheid. De bevolking vraagt zelf om onderwijs. Daar moeten wij trotsch op zijn en het is onze plicht voor goed en degelijk onderwijs te zorgen. (Applaus.)

Daarna werden de zeer fraaie lichtbeelden vertoond betreffende Celebes, de hoofdplaats Menado, koffiëplantages in de Minahassa, een klapperaanplant op een der Sangi- en Talant-eilanden, een rubberaanplant enz. Op zeer onderhoudende wijze deelde spr. daarbij verschillende wetenswaardigheden mede.

Een warm applaus beloofde den spreker na afloop van zijn voordracht; en de heer C. de Vries was zeker de tolk der aanwezigen, toen hij den spr. hartelijk dank betuigde, hem de verzekering gaven, dat het hem gelukt zal zijn om meer liefde voor land en volk te wekken — een liefde, die blijkens zijn voordracht, in zoo hooge mate bij den spreker aanwezig is. Tenslotte wakte hij de andere leden van de afd. op om het door het lid D. H. de Vries gegeven voorbeeld te volgen.

De afd. Amsterdam kan — dank zij deze onderhoudende voordracht — op een zeer goed geslaagden avond terugzien.

Van deze gelegenheid wil de verslaggever gebruik maken om een onwillekeurig verzuim te herstellen. Vrijdag 17 Nov. j.l. heeft de afd. Amsterdam een openbare vergadering gehouden, waarin de heer A. H. J. G. Walbeehm, Ass.-Resident m. v., een voordracht heeft gehouden over het onderwerp: De ethische richting tegenover de Inl. Ambtenaarswereld.

Van deze voordracht is door een betreuzwaardig misverstand geen verslag verschenen in dit orgaan.

Nadat de spreker door den heer E. A. van der Heide was ingeleid, ving de heer Walbeehm aan met de mededeeling, dat hij zich in zijn voordracht zou bepalen tot Java en met name tot het Javaansch sprekend gedeelte.

Benoeming, bevordering en ontslag van het inl. bestuurscorps hangen vrijwel algemeen af van het „bon plaisir” der residenten. Meermalen komen daarbij onregelmatigheden voor; zoo worden soms menschen benoemd, die niet eens kunnen schrijven. Het rechtsgevoel in de inl. ambtenaarswereld wordt hierdoor echter niet gekwetst. Men verwacht niets anders.

EVERSEN & Co.

Tasmanstraat 142-148.

Telefoon 1854. DEN HAAG.

STALHOUDERIJ.

Levering van maand-Équipages.

VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG VERHUUR. PIANO's van f 5.— VLEUGELS „ -8.— REPARATIE. RU Afd. Gebruikte SPECIALE INRICHTING voor de	DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149. GOOSEN & SWAGERMAN	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS. p.m. of f 50.— p.j. af. „ -80.— „ „ STEMMEN. IL. Instrumenten. voor het GEREEDMAKEN TROPEN.
--	--	---

A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE

RUIME KEUZE

Kerst-Geschenken.

KLEEDJES - LOOPERS - ZAKDOEKEN
FANTASIE-ARTIKELEN
DAMES- en DIENSTBODENSCHORTJES.

Modemagazijn „BRUSSEL”,
Weimarstraat 61 DEN HAAG.

Speciale verkoop van
GEGARNEERDE DAMES-, JONGE DAMES-
en KINDERHOEDEN.
— CHAPPELLERIE en BONTWERKEN. —
AUG. W. J. BRÜNINGS.

Tandborstels - Badmutsen - Sponsen
Bandages en Gordels.

Wed. G. STREITWOLF,
TELEFOON 2413.
105, NOORDEINDE 105.

NEDERLANDSCH-INDISCH
ADMINISTRATIE-KANTOOR EN HULPBANK.
's-Gravenhage — Kortenaerkade 10.

CREDIET- en BANKZAKEN.
LEVEN- en BRAND-VERZEKERINGEN.
ADMINISTRATIËN.

RESTAURANT 1e ÉTAGE.
Plat du Jour f 0.50 - à la carte - Diners f 0.90, f 1.40.
f 2.— 's Avonds na 8 uur Plat du Soir f 0.75.

AUG. KNAPPSTEIN, Vlamingsstr. 15-17
DEN HAAG, Telef. Interc. 2479.

PARTERRE:
Melksalon, Lunchroom - Koude en warme spijzen.

Alleszins toejuiching verdienen dan ook de pogingen, eenige jaren geleden vanwege het centraal-gezag gedaan, om eene regeling te ontwerpen voor benoeming, bevordering en ontslag der inl. ambtenaren. Jammer is het evenwel, dat die poging is uitgelopen op een betuiging van onmacht.

De ethische richting heeft zich geuit op verschillende wijzen: door verbetering der geldelijke vooruitzichten, door betere opleiding en door verhooging der positie.

De Indische begroting voor 1912 in verband met het eerste punt besprekend, sprak de heer Walbeehm er zijn bevreemding over uit, dat voor de laagste inl. beambten geen loonsverhoging wordt voorgesteld, terwijl men juist buitengewoon royaal is ten opzichte van de wedono's en andere hoofdamttenaren.

Ten aanzien van de pogingen, aangewend tot verbetering der opleiding, toonde spr. zich sceptisch gestemd, zich daarbij beroepend op een uitspraak van prof. Snouck Hurgronje, volgens wien het den Inlander er slechts om te doen is door die opleiding een baantje te krijgen.

Spr. zeide niet te behooren tot hen, die het oude systeem onvoorwaardelijk afkeuren. Blijkens een door hem voor de residentie Kediri aangelegde statistiek waren er naar verhouding veel meer opgeleide dan niet-opgeleide ambtenaren, die aanleiding gaven tot betuigingen van ontevredenheid.

De gevolgen van het op een hooger voetstuk plaatsen van de Inlandsche ambtenaren zijn geweest dat het ontzag der ambtenaren voor het Europeesche gezag ernstig is geschoot.

De vermoedelijke gevolgen van de thans voorgestelde reorganisatie zullen zijn, dat een groot deel der inl. ambtenaren, die haar moeten uitvoeren, zullen blijken daarvoor niet voldoende onderlegd te zijn, terwijl een nog grooter deel daarvoor moreel niet hoog genoeg zal blijken te staan.

De misstanden, die daaruit zullen voortvloeien, zullen door de bevolking aan de Europeesche overheersing worden aangerekend, en dit gevoegd bij de ontwijking van het Europeesch gezag, zal binnen korteren tijd dan men zal verwachten leiden tot een débâcle, waarvan de gevolgen ook voor 't Moederland niet zullen zijn te overzien. (Applaus.)

Na afloop van de voordracht had nog een levendige gedachtenwisseling plaats, waaraan verschillenden der aanwezigen deelnamen. Enkele uitspraken van den inleider vonden bestrijding. Men meende ook, dat de Regeering niet blind mocht zijn voor de wijziging, die in den loop der tijden, en vooral in de laatste tijden, noodig is geworden.

Nadat de inleider de verschillende sprekers had beantwoord, bedankte de heer Van der Heide den heer Walbeehm in een hartelijke rede voor de door hem gehouden voordracht.

Reizen door Ned.-Indië.

Vanwege het Kon. Ned. Aardr. Genootschap zullen te Amsterdam vier volksvoordrachten over Indië worden gehouden, waarbij de heer J. E. JASPER, Controleur bij het Binnenl. Bestuur als spreker zal optreden.

De eerste voordracht is gehouden op Woensdag 20 December in het Gebouw van den Werkenden Stand, Kloveniersburgwal.

De volgende voordrachten zullen gehouden worden op 31 Januari, 14 en 28 Februari 1912.

De leden van de Afdeling Amsterdam onzer Vereeniging kunnen, op vertoon van hun diploma, gratis bij de firma J. H. de Bussy, Rokin 60, een kaart bekomen, recht gevende op toegang voor één persoon voor alle voordrachten.

Wenscht een lid meerdere kaarten te ontvangen, dan zijn die voor 50 cents, en 5 pCt. stedelijke belasting, bij genoemde firma verkrijgbaar.

Spoedige aanmelding is met het oog op het beschikbaar aantal kaarten, gewenscht.

Het Bestuur,

Mr. H. SMEENGE, Voorzitter.
C. DE VRIES, Secretaris.

Van de Indische Vereeniging:

ALGEMEENE VERGADERING te houden op Zondag den 24 December 1911, des namiddags 2 uur, in de bovenzaal van het Café-Restaurant „Het Gouden Hoofd” te 's-Gravenhage.

Lezing van den heer R. M. NOTO SOEROTO, president der vereeniging, over:

„De gedachten van Raden Adjeng Kartini als richtsnoer voor de Indische Vereeniging”.

Namens het Bestuur,

L. R. M. NOTO DININGRAT, Secretaris.

Ook belangstellenden, niet-leden, zullen stellig welkom zijn.

Officiële Berichten.

Uit de Javasche Courant van 17 Nov. 1911. No. 92.

Benoeemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: twee jaar verlof aan den onderwijzer F. Th. J. Consemulder; een jaar aan den commies H. Perié en aan den contr. A. F. A. van Zijl de Jong.

Ontslagen: op verzoek eervol de klerk P. Soepnel, P. R. I. N. C. E. Carter en Mej. C. C. M. Monteiro.

Benoeemd: tot bouwkundige R. F. M. Hartman; tot 3en commies P. M. Daniëls; tot hoofdcomm. J. H. B. C. de Jager; tot wedana van Lorok, Mas Prawiro Atmodjo; van Gendingan Raden Sosrowardjo; tot deurwaarder te Salatiga F. K. O. de Korte.

Belast: met de waarneming der betrekking van civiel-gezaghebber in de Buitenbezittingen, de gep.-majoor B. Filet.

Benoeemd: tot adsp.-contr. in het gouv. Sumatra's Westkust P. H. J. A. de Booy; tot onderwijzeres te Soerakarta Mevr. A. Buriks—Weeda.

Militair Departement.

Ontslagen: op verzoek eervol de 1e luit. d. cav. J. A. F. Mörzer Bruijns; de magazijn. 2e klasse C. J. van Buuren.

Geplaatst: te Batavia de off. v. gezondh. P. W. van Rees; te Soerabaja de id. F. H. Johan.

Overgeplaatst: naar Soerabaja de off. v. gezondh. A. C. de Kock; naar Nieuw-Guinea de idem Dr. O. Slandhai.

Uit de Javasche Courant van 21 Nov. 1911. No. 93.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den contr. A. Pazoux Kühr; twee jaar aan Mr. I. F. W. la Fontaine een jaar aan den 1en comm. J. G. W. van Driel Krol.

Ontslagen: op verzoek eervol de commissaris van politie E. J. de Bode; de commies W. L. Johan.

Benoeemd: tot president van den Raad v. Justitie te Medan Mr. J. Duparc; tot commies te Medan P. J. Entzinger; tot lid van den gewestelijken raad van Besoeki L. Niermans.

Belast: met de functiën van hoofdcommies bij het Dep. van Landb., Handel en Nijverh. A. L. Joon en L. J. van der Waals; van adj.-inspecteur van den arbeid Mr. J. G. van Hemert.

Gesteld: ter beschikking van den Directeur van Gouvernementsbedrijven J. E. van Gogh; van den algemeenen secretaris Mr. F. H. J. J. van Suy's; van den Directeur van B. O. W., Jhr. M. H. van Beresteijn.

Geplaatst: in de residentie Madoera de controleur F. A. E. Drossaers; in Cheribon de idem H. H. E. A. Lange.

Belast: met de functiën van civ.-gezagh. de 1ste luit. H. C. Creutz Lechleitner.

Geplaatst: in de residentie Kediri de contr. J. v. Pelt; in Pasoeroean de idem L. G. C. A. van der Hoek; in Tapanoei H. F. de Leeuw; in de Westerafdeling van Borneo W. Bakker G.Hzn., en H. B. F. de Vries.

Benoeemd: tot onderwijzeres te Magelang Mej. H. J. Detmar; te Djokjakarta Mej. C. Kool; te Magelang Mej. H. J. W. Krijgsman; tot onderwijzer te Makassar H. van Maurik; te Tjilitjap H. Ch. Weckenborg; tot onderwijzeres te Makassar Mej. T. Pronk en E. L. Osten.

Geplaatst: te Benkoelen de onderwijzer J. P. Wetjen en de onderwijzeres Mevr. F. Wetjen; te Buitenzorg de onderwijzer T. Kramer; te Batavia P. H. Markies; te Sibolga de onderwijzeres Mej. E. Th. Klasing.

Militair Departement.

Bevorderd: tot 1en luit. der art. J. Ouwehand. Overgeplaatst: naar Meester-Cornelis de 1e luit. der artillerie F. Stoltenhoff.

Geplaatst: bij het 1e bat. de kapt. G. E. Hoedt; bij het 15e de 2e luit. A. J. Bakker; te Atjeh de onderluit. J. B. Elders; bij het 17e bat. de 2e luit. Vink; te Batavia de 1e luit. der art. R. Schuurama.

Overgeplaatst: naar Timor de 1e luit. G. Bongers en de 2e luit. G. V. Oerix; naar Borneo de 2e luit. C. E. Nieuwland; naar het 3e depôt-bat. de 1e luit. P. L. Douwes; naar Benkoelen de idem J. M. H. Ohl; naar het 14e bat. de kapitein A. Landzaat en de 1e luit. H. Behrens, J. van der Rest en W. Hoogervorst.

Overgeplaatst: naar Tjimahi de kapt. der art. C. A. ter Coek; naar Batavia de idem J. F. C. Deibert; naar Batoe Djadjar de idem J. J. F. A. Beunk; naar Soerabaja de idem H. L. J. Badings; naar Batavia de 1e luit. R. Schuurama.

Indisch Restaurant

□ Vereeniging OOST EN WEST. □

LAAN VAN MEERDERVOORT 187

□ TELEPHOON No. 2655. □

INDISCHE KOKKIE

□ PLAT DU JOUR f1.— □

DINERS van f1.50

UITZENDING van DINERS
- en allerlei SCHOTELS. -

H. W. v. d. H. en I. M.

VERSCHIJNT IN 4 VERSCHILLENDE ÉDITIONS.

Is U reeds geabonneerd? Zoo niet, lees dan dit oordeel!

Ieder verstandig man beschouwt het luttele bedrag voor een abonnement, als het aangenaamste en meest vruchtdragend leergeld, wegens de vele zakenkennis, die hij wekelijks uit het weekblad opdoet en het nuttig nieuws, dat hem 13 X voor 55 cts. wordt geboden.

Geef uw beroep en duidelijk adres op en U ontvangt fo. en gratis een proefnr. van het vakblad in uw bedrijf.

Administratie van het Weekblad,
AMSTEL 18, AMSTERDAM.

NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.

Secretariaat, Brochurenhandel en Vegetarisch Bureau:

HEEMRAADSINGEL 217B :: ROTTERDAM,

waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE”

onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f2.— p. jaar.

Bekroond propagandageschrift, franco per post f0.06. — ORTT, Brieven over gezondheid, franco per post f0.12. — DR. ANNA KINGSFORD, Ware voeding, franco per post f0.80. — Vegetarisme een economische noodzakelijkheid, franco per post f0.94. —

KOOKBOEKEN franco per post f0.17 en f0.95.

Vraagt voedingsmiddelen gesteld onder toezicht van den Nederlandschen Vegetariërsbond. — Dit geeft afdoende waarborgen.

WISBRUN & LIFFMANN.
VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

N. LOEB, Noordeinde 109.

Kleding en Meubilerij op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.

40 " " " 4 "

60 " " " 5 "

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 — TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR DEN HAAG
TELEFOON N°. 2898

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALLEEREN VAN WONINGEN

BERLIJN.

HOTEL HOF VON HOLLAND,
LOUISENSTRASSE 38.

HET EERSTE EN EENIG HOLLANDSCH HOTEL IN BERLIJN.

Kamers met 1 Bed van Mark 2 af, met 2 Bedden van Mark 4 af.

5 min. van BAHNHOF FRIEDRICHSTRASSE.

3 " " UNTER DEN LINDEN.

Minzaam aanbevelend, J. v. VEELLEN.

ADVERTENTIËN.

DE NIEUWE GIDS

[MEDE NIEUWE SERIE VAN DE TWINTIGSTE EEUW EN HET TWEE-MAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT] MAANDSCHRIFT VOOR LETTEREN, KUNST, WETENSCHAP EN WIJSBEGEERTE :: :: ::

ONDER REDACTIE VAN: Dr. A. ALETRINO, Dr. H. J. BOEKEN, LODEWIJK VAN DEYSEL, Mr. FRANS ERENS, WILLEM KLOOS, JAC. VAN LOOY, FRANS NETSCHER :: :: :: :: :: ::

UITGAVE N. V. ELECTR. DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO“ DEN HAAG :: AMALIA VAN SOLMSSTR. 2-4 :: TELEPH. 4424

HOTEL-RESTAURANT SANTOSA.

Indisch Restaurant PIEPER BAARS

PRINS HENDRIKPLEIN 3a, 3b, 4.

Plat du Jours vanaf f 0.80.

Diners vanaf f 1.—.

Uitzending van alle gerechten en Diners.

Aanbevelend:

L. HANNEMANN, Eigenaar.

AUG. SAVELKOUL,

v/h. J. VAXELAIRE & Cie.,

BATAVIA, AMSTERDAM, SEMARANG, SOERABAYA.

SPECIAAL ADRES voor

Indische Uitrustingen

EN

HEERENKLEEDING naar maat.

Voor inlichtingen of aanvragen wendemen zich alleen tot mijn firma te Amsterdam, daar ik in Nederland geen filialen of vertegenw. heb.

N.V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ LUCTOR ET EMERGO

:: 's-GRAVENHAGE :: AMALIA VAN SOLMSSTRAAT No. 2-4

:: ELEMENTEN DER :: PRACTISCHE ASTROLOGIE

DOOR

A. E. THIENS

Dit werk van circa 13 vel druks zal bevatten hetgeen in cursus-vorm te Den Haag, Arnhem en Nijmegen (1910-1911) werd behandeld, en zal ook in den vervolge door den schrijver als leiddraad bij cursussen worden gebruikt.

Het tracht een schets te geven van de *logische grondslagen*, waarop de *practische astrologie* berust.

Het werk wordt uitsluitend gebonden in den handel gebracht.

Prijs . . . f 4.50

Uitvoerig prospectus wordt op aanvraag gaarne toegezonden

Van denzelfden schrijver verschenen in 1910:

Theosofie, de Theos. Vereeniging en (ing. f 0.25 de Theos. Beweging, 50 pag. 8° royaal (geb. „ 0.65

Drie Opstellen over Karaktervorming (ing. „ 0.50 en Opvoeding, 100 pag. 8° kl. med. . . (geb. „ 0.80

VAN SEVENTER & PALUDANUS

Vlamingstraat 21, DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het goedkoopst adres voor Heerenkleeding naar maat. SPECIAAL ADRES voor Uitrustingen.

Haagsche Philatelisten-Vereeniging

OPGERICHT 17 APRIL 1897

Erkend bij Kon. Besl. van 20 April 1903, No. 58, Staatscourant No. 110

De Vereeniging stelt zich ten doel:

- 1o. De bevordering der postzegelkunde in het algemeen;
- 2o. Het verzamelen van postzegels en poststukken tusschen hare leden te bevorderen en te vergemakkelijken.

In het bijzonder tracht zij dit te doen door:

- a) het doen circuleeren van koopboekjes, samengesteld door hare leden;
- b) het uitgeven van een tijdschrift;
- c) het vormen van een bibliotheek;
- d) het doen circuleeren van tijdschriften;
- e) het houden van verlotingen;
- f) het houden van bijeenkomsten.

Alle verdere inlichtingen worden verstrekt door den Secretaris-Penningmeester

TH. H. KLINKHAMER - Joan Maetsuyckerstraat 28.

Weekblad voor Indië,

onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS,
te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneren bij den agent voor Nederland: Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk belang” NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.

KRUL'S KONINKLIJKE FABRIEK
van uitsluitend prima kwaliteit Chocolade, Fijne Bonbons, enz. Hofleveranc.

KRUL'S CHOCOLAT SUISSE

Geheel volgens Zwitsersche methode bereid.

KRUL'S HAAGSCHE HOPJES

Waarborgen een uitmuntend van ouds bekend fabricaat.

Noordeinde 44 - DEN HAAG - Telefoonrs. 3165-3167.

A. A. BOLT = CONFISEUR
PATISSIER

HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f - 's-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1910, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over de jaren 1909 en 1910, enz.

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies.

Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

c. Onze Oost II: iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar gesteld:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao,

Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10-12 en van 2-4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat No. 56.

Juffrouw, oud 39 j., Prot., reeds 5 jaar in Indië geweest, wenscht weer als kinderjuffrouw met familie derwaarts te gaan.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdaacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch. Duitsch of Maleisch.

Een heer, oud-onderwijzer Kweek-school voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene Dame voor zanglessen.

Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H-acte heeft.

Een juffrouw, oud 33 j., P. G., wenscht als kinderjuffrouw naar Indië te gaan, was reeds 3 jaar te Batavia als zoodanig werkzaam; spreekt Maleisch.

Twee jonge dames voor vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Beschikbaar voor de reis naar Indië twee zeebaboe's en een inl. manlijke bediende.

Twee jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 309, 's-Gravenhage,	} Maleisch } Javaansch } Soendasch } Atjehsch.	} gediplomeerd.
A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,		
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage	} Javaansch.	
	} Maleisch.	

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereeniging „Oost en West”: f.....

NAAM:

WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST” en zijne contributie te bepalen op

Handteekening:

Woonplaats: